

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto.
Za inozemstvo 15 D. — Posamezna številka stane 50 para.
Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznani) se zaračunajo po naslednjih cenah: Inzerat na pol strani 300 D, na 1/4 strani 150 D, na 1/8 strani 75 D, na 1/16 strani 50 D, na 1/32 strani 25 D.
Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 par, najmanj pa skupaj 5 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz „Kmetovalca“ so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

č. 3. Ljubljana, 15. februarja 1922. Letnik XXXIX.

Obseg: Vsem udom Kmetijske družbe! — Podružnice, kvišku na delo! — O delovanju nekaterih društvenih podružnic. — Prirezavajte živini predolge parklje! — Bosnapasta se je obnesla. — Melasa, močno krmilo. — Kako se sestavljajo in sejejo travne mešanice? — Vzrejevanje dobre in lepe govedí. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Nove naredbe. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Družbene vesti. — Inserati.

Vsem udom Kmetijske družbe!

Pozivljajo se vsi oni udje, ki dosedaj še niso plačali udnine za tekoče leto 1922. v znesku 10 dinarjev, da to svojo dolžnost

pri svoji podružnici nemudoma izpolnijo.

Kdor se temu pozivu ne bo odzval, se ga bo smatralo, da je izstopil iz Kmetijske družbe; s tem pa izgubi tudi vse pravice in ugodnosti, ki jih uživajo družbeni udje, kakor na pr.: brezplačno določanje družbenega glasila „Kmetovalca“, nižje cene pri naročitvi kmetijskih potrebščin, dodelitev podpor itd.

Tisti udje, ki so pa že plačali udnino, naj opozorijo svoje sosede-zamudnike, da se temu pozivu takoj odzovejo, da jim bo mogoče pravočasno doposlati prve številke „Kmetovalca“.

Načelnikstva podružnic pa pozivljamo, da v svojem delokrogu od udov-zamudnikov izterjajo udnino za letošnje leto in jo čimpreje določijo družbi, da se tiskanje zadostnega števila „Kmetovalca“ preveč ne zavleče.

Kmetijska družba za Slovenijo.

Podružnice, kvišku na delo!

Delovanje Kmetijske družbe za Slovenijo v prosep kmetijstva se loči v delovanje glavnega odbora in v delovanje družbenih podružnic.

Glavni odbor dela v središču, on sprožuje (daje iniciativo) se posluževati novih že praktično preskušanih načinov za umnejše kmetovanje, daje navodila v boljšem kmetijskem obratovanju ter se v to svrhó poslužuje družbenega uradnega glasila „Kmetovalca“, izdajanja knjig ter drugih poučnih tiskovin kmetijske vsebine, skrbi za gospodarska predavanja in končno dela tudi kolikor-toliko s svojim blagovnim prometom, ki pa ne sme imeti onega pomena, ki mu ga sedaj

pretežna večina udov pripisuje. O družbenem blagovnem prometu objavimo drugič enkrat poseben spis. Glavni odbor ima nalogo na splošno delovati v celem svojem delovnem okrožju za kmetijsko prosveto, za korist kmetijskega sloja in sploh za boljše gmočno izhajanje kmetovalcev v okviru možnosti. Kar gre tega dela preko teh odborovih nalog, je sicer dobro mišljeno, vendar se družba pri tem ne sme posluževati ogabne demagogije, s katero se družbenim udom tresle le pesek v oči.

Podrobno in izvršilno družbeno prosvetno delo pa spada v družbene podružnice in delo glavnega odbora bo le tedaj uspešno, če prinjih najde zadostne podpore.

Pred vojno sta od bivše c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko več kot dve tretjini podružnic res marljivo delovali; delovne podružnice so imele redne zборе in poučne shode, imele so kmetijske stroje za skupno rabo, vzdržavale so drevesnice, trtnice, matičnjake, posredovale so pri skupni oddaji gospodarskih potrebščin med glavnim odborom in udi, z njih pomočjo in spodbudo so se ustanovljale razne strokovne kmetijske zadruge itd. Veselo je bilo gledati to njih delovanje!

Tako pri podružnicah kakor pri vseh društvih in zadrukah je vedno le ena ali par oseb, ki vse delo vrše; če te osebe odidejo ali se nehvaležna dela naveličajo, pa podružnično delovanje zaspi, dokler se zopet ne najde požrtvovalnega človeka, ki idealno misli in se ne straši nehvaležnega hlapčevanja v prid celokupnosti. Človeško je torej razumljivo, če se živalno delovanje podružnic menjava in je vedno en del podružnic kolikor toliko mrtvih, dokler zopet ne pride požrtvovalen človek jih oživetiti.

In danes, tri leta po vojni!? Kmetijska družba ima nad 300 podružnic in le premajhno število jih je med njimi, ki se zavedajo svoje dolžnosti. Večina skoraj nič ali popolnoma nič že od vojne sem ne deluje in največ novoustanovljenih niti ni pričelo delati. Daši ima sedaj vsaka podružnica od svojega uda 2½ dinarja dohodkov, se mnogim niti vredno ne zdi udnine na podružnične stroške pobrati, odnosno jo v Ljubljano poslati in potem se pa udje z ogorčenimi pismi pritožujejo na glavni odbor, zakaj se jim „Kmetovalca“ ne pošilja. Taka zanikarna podružnična načelnštva naj odstopijo in naj izroče posle pridnejšim rokam.

Zanikarne podružnice so družbi le breme in istotako oni udje, ki „Kmetovalca“ ne čitajo in ga niti ne razrežejo. Za družbo je večja čast imeti manjše število marljivo delujočih podružnic samo z udi, ki so vneti za kmetijski napredek, nego imeti veliko število zanikarnih podružnic in veliko število takih udov, ki so le tedaj udje, če se jim izplača, t. j., če pri nabavi družbenih cenejših gospodarskih potrebščin naredo dobiček, ki presega udnino in jim vrhutega še kaj ostane.

Še vedno imamo veliko sposobnih, idealnih in požrtvovalnih mož, ki so vneti za napredek kmetijstva. Te pozovemo na delo v podružnicah, da postanejo kmetijske prosvetne organizacije. Naj se ne strašijo dela, hlapčevali bodo, kaj prida hvaležnosti ne bodo želi, a največ vredno plačilo naj jim bo zavest, da so se resno trudili v občini blagor. Nebroj je poti, ki jih morajo hoditi v to svrhu podružnice. Razboritejšim so itak znane, druge naj pa ubirajo preskušena pota dobro delujočih sosednjih podružnic in naj se ravnajo po navodilih, ki jih najdejo v „Kmetovalcu“, ali ki jih dobe od glavnega odbora.

Kličemo Vas vse na pomoč, ki ste dobre volje!

O delovanju nekaterih družbenih podružnic.

Pod tem naslovom objavimo nekaj onih družbenih podružnic, ki marljivo delujejo in ki naj bodo v zgled drugim, in naj jih zato po možnosti posnemajo. Take objave bomo nadaljevali, v kolikor bo družba o delovanju podružnic obveščena.

Podružnica **Cirkovce** pri Ptuj (v bivši Štajerski) je jela vnovčevati mleko svojih udov, vsled česar je prihranjeno delo posameznikom in mnogi udje morejo šele na ta način manjše množine svojega doma pridelanega mleka vnovčiti.

Podružnica v **Ivanjovcih** (v bivši Štajerski) vodi vrlo redno svoje poslovanje ter ne le za svojo podružnico, ampak tudi za sosednje skupno posreduje nabavo gospodarskih potrebščin. Ta podružnica je edina, ki je pobirala udnino od uda do uda ter je velela vsakemu udu lastnoročno zapisati izjavo, če ostane letos ud ali ne. S tem je podružnica glavnemu odboru prihranila silno veliko dela in stroškov, ker sedaj ni treba glavnemu odboru v zmislu § II. družbenih pravil zamudne ude za udnino terjati, kar je vsled današnje drage pošte in dragih tiskovin zvezano z velikimi izdatki.

Podružnica **Nova cerkev** pri Celju (v bivši Štajerski) ima vse svoje poslovne knjige v lepem redu ter se prav intenzivno peča s posredovanjem skupnega nakupa gospodarskih potrebščin in oddaje gospodarskih izdelkov svojih udov. Ta sicer ne velika podružnica je imela lani blizu 1.000.000 kron prometa.

Podružnica **Ptuj** (v bivši Štajerski) vrlo lepo deluje ter je prav posebno pohvaliti red v družbenih knjigah. Zasluga podružnice je, da se je z velikim uspehom vršil v Ptuj gosposinjski tečaj, vsled česar je prisiljena takoj prirediti zopet drugi tak tečaj. Ta podružnica je dala spodbudo, da je dogovorno z okrajnim zastopom ptujski okraj preskrbljen z dobrimi plemenskimi biki ter je v to svrhu izposlovala od okrajnega zastopa primerno podporo. To delovanje podružnice v Ptuj bi posebno priporočali vsem podružnicam v bivši Štajerski, kajti državne podpore za nabavo plemenskih bikov so zelo pičle in popolnoma nezadostne, zato je prav, če okrajni zastopi tudi kaj store za povzdigo živinoreje. Po deželnem zakonu za povzdigo živinoreje na Kranjskem so dolžne politične občine skrbeti za zadostno število dobrih plemenskih bikov. Zategadelj nujno pozovemo naše podružnice v bivši Kranjski, da one z vso silo nastopijo pri občinah, ter od njih zahtevajo preskrbo kmetovalcev z dobrimi plemenskimi biki ter v to svrhu postavijo v svoj letni proračun primeren znesek za nakup bikov, odnosno za prispevke k vzdrževanju takih bikov. Podružnica v Ptuj skrbi tudi za redna strokovna predavanja.

Podružnica **Bled** (v bivši Kranjski), ki ima še izza predvojnih časov svoj lastni dom, v katerem se nahaja dobro urejena moštarna za izdelovanje sadnega mošta in skupni žganjarski kotel za kuhanje žganja in sadja, je zopet pričela živalno delovati ter je ob svojih stroških poskrbela, da se tamkaj vrši šesttedenski gosposinjski tečaj.

Podružnice **škofjeloškega okraja** (v bivši Kranjski), ki imajo svoje prometno središče na kolodvoru za Škofjo Loko na Trati, se nameravajo združiti v zvezo podružnic in hočejo tik kolodvora napraviti svoje lastno skladišče, da bodo zamogle prejemati gospodarske potrebščine v celih vagonih ter jih potem udom prizadetih podružnic ali posameznim podružnicam nadrobno, oziroma v manjših količinah oddajati.

Podružnica **Mokronog** (v bivši Kranjski) sploh ni prejenjala s svojim vzornim delovanjem ter vsestransko skrbi za svoje ude. Ta podružnica ima že lepo lastno premoženje ter tudi zemljišča za drevesnico in trtnico.

Podružnica **Mošnje** (v bivši Kranjski) ima izredno veliko kmetijskih strojev za skupno rabo udov ter skrbi, da je v redu uporaba teh strojev. Na to bi zlasti opozarjali vse one podružnice, ki imajo skupne stroje, da dotična podružnična načelnštva skrbijo za red. V s a k u d,

ki si izposodi podružnični stroj, mora biti trdno zavezan, ga v pravem času osnaženega in nepokvarjenega vrniti in povrniti strošek za vsako popravilo, ki ga je izposojevalec zakrivil.

Podružnica **Novo mesto** (v bivši Kranjski) redno deluje že od časa svoje ustanovitve, t. j. od l. 1849., ima lepo premoženje, njen denarni promet gre v milijone, ima svojo trtnico ter vodi vse podružnične knjige in račune v najlepšem redu. V zvezi s kmetijsko šolo na Grmu prireja redna predavanja in razne kmetijsko-strokovne tečaje.

Podružnica v **Šiški** pri Ljubljani je ravnokar v minulih tednih med svojimi udi razvila živahno propagando za nabavo boljšega kmetijskega orodja in so res tamošnji udje nakupili sorazmerno zelo veliko število modernih železnih Sackovih plugov in drugega orodja iz te tvornice.

Podružnica v **Št. Vidu** pri Ljubljani je bila odnekaj med najživahnejšimi, je ravnokar isto začela, kakor preje imenovana podružnica.

Ostale delovne podružnice nujno prosimo, da sporoče Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani o svojem delovanju, in sicer kar nakratko kaj in kako poskušajo kaj doseči v prosep kmetijstva svojih udov, odnosno kaj so že dosegle. Taka kratka poročila bomo redno objavljali v „Kmetovalcu“ v posnemanje vsem drugim podružnicam. Zagotovo vemo, da je še mnogo drugih prav delovnih podružnic, katerih delo nam pa ni znano, zato ne smejo zameriti, če med gori navedenimi tudi niso omenjene. Več če objavimo dobrodelujočih podružnic in nakratko popišemo njih delo, v tem večjo čast bo podružnicam samim in družbi ter v prid celokupnosti.

Kar je pa še **nedelujočih podružnic**, naj se pa brez odloga počive in naj delujejo po vzorcu onih, ki smo jih danes in ki jih bomo v bodoče omenjali. Zlasti naj podružnice, kolikor se le da, skrbje v prid gospodarstva svojih udov, da bodo udje res kaj imeli od svoje podružnice. Če mnogo podružnic danes še ne deluje, ne gre krivda vselej načelništvu in odboru, ampak današnjemu povojnemu razpoloženju, v katerem je resnično težavno ljudi zopet pridobiti za ono predvojno skupno delo, ki je bilo tako živahno. Z dobro voljo se pa seveda morejo vse težkoče premagati. Vse podružnice, brez izjeme, naj imajo ne le samo enkrat ali dvakrat na leto svoje občne zборе, ampak pogostoma svoje shode, na katerih naj se razgovarjajo o vsem onim, kar dela kmetovalcem težkoče in kar jih ovira pri napredovanju v kmetijstvu. Na te shode naj se povabi potom Kmetijske družbe ali potom oddelka za kmetijstvo kakega strokovnega predavatelja. Ker so pa danes potni stroški silno visoki, pa seveda ne bo lahko vsaki želji po takem predavatelju ustreči, ker ni v to svrhu dovolj denarja na razpolaganje. Sicer se pa v vsaki podružnici, in če ne, vsaj v kakih bližnji sosednji, najde kak sposoben človek, ki zamore zbranim udom kaj koristnega povedati in potem o povedanem z navzočimi udi svoje nazore zmenjavati. Končno se lahko tudi kak pometen gospodarski ali drug koristen (toda pod nobenim pogojem kak političen) spis prečita in o njem razgovarja. Tako bi n. pr. prav nujno vsem podružnicam priporočili, da pri shodih prečitajo en ali drugi spis iz časnika „**Prerod**“, ki je ravnokar pričel v Ljubljani izhajati in si je vzel za nalogo delovati za blagor ljudstva in bičati njega napake, ki so se razpasle po vojni: pijanost, sirovost, in vsakršno razuzdanost. Kako n. pr. je primeren za tak shod spis župnika Finžgarja v 1. številki „**Preroda**“, pod naslovom „**Ali hlapci — ali**

svobodni?“ Tako družba kakor podružnice so dolžne sodelovati pri prerodu našega slovenskega ljudstva, ki neizmerno trpi pod razuzdanostjo sedanjih razmer.

Na delo torej, ta zadača je prava in božji blagoslov ne bo izostal!

Prerezavajte živini predolge parklje!

Ker pri nas živina ne hodi toliko na pašo, da bi pri hoji na prostem naravnim potom dovolj obrabila svoje parklje, narasejo posebno kravam in ovcam sčasoma parklji tako močno, da štrle srpom podobni kvišku. Taki parklji niso samo grdi, ampak žival tudi mučijo in ji utegnejo postati celo nevarni.

Govedo, ki stoji vse leto v hlevu, ne obrabi svojih parkljev; posledica je, da se isti nenaravno razvijajo ter se zlasti na prstih podaljšajo, kakor nam kaže podoba

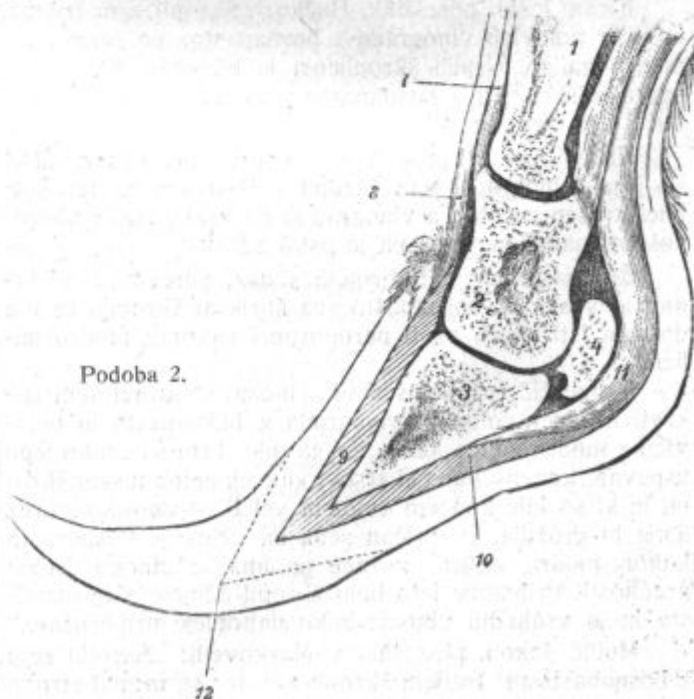
Podoba 1.

št. 1. Lega parkljev je nepravilna, žival slabo stoji, kar vpliva tudi na razvoj okostja. Težka in neokretna hoja včasih žival tako utruji, da nerada žre in hujša. Preveč narastli parklji se lahko zalomijo (začesnejo), ali celo odlomijo, kar živali napravlja vnetje ali celo prisad. V zadnjem primeru je najboljše zdravilo mesarski nož.

Predolgi parklji škodujejo posebno mladi živini, ki ima v mladosti še slabotne kite in mišice ter šibke kosti. Žival mora polagati vso težo svojega telesa na pete in dobi popolnoma nepravilno postavljene noge.

Na takih nogah se večkrat naredita tudi dva podplata, med katerima dvema se potem zbira neka smrdljiva in preperela snov. Ta napaka izvira iz istega vzroka.

Parklje je treba redno prerezovati, kadar čez mero zrastejo. Roženi podaljšek se tako prireže, da je brez škode za nogo in da ostane še vedno dovolj močan ro-

Podoba 2.

ženi nastavek. Posebno je treba paziti, da se pri obrezovanju ne pride preblizu notranjih, zelo občutljivih delov parklja, ali da se ti celo ne ranijo. Podoba št. 2. predstavlja prerez cokljastega parklja; pikčasta črta na tej podobi kaže kako daleč se sme brez škode prirezati roženi podaljšek.

Za prirezovanje parkljev se vzame oster nož s kratko klino. Najbolje tak, ki reže na obe strani.

Zadnje noge je dostikrat zelo težavno privzdigniti, posebno pri upornejših živalih. Tako žival se priveže v kak tesen prostor, se ji dvigne zadnja noga in pod skočni člen potisne drog, priveže ter drži po pomagačih kvišku.

Posebno uporno žival pa je najbolje peljati h kovaču ter jo postaviti v stajo za podkovanje konj.

Skrb za parklje bođi torej vedno dolžnost vsakega umnega in vestnega živinorejca.

Ciril Prijatelj.

Bosnapasta se je obnesla.

Uspehi škropljenja z bosnapasto, ki so se napravili minulo leto na Dolenjskem in na Štajerskem, so bili izvrstni, tako da se je večina vinogradnikov, ki so to sredstvo preizkusili, izrazila, da bodo v bodoče uporabljali le bosnapasto proti peronospori. Tudi naslednja poročila nam potrjujejo, da je bosnapasta ravnotako učinkovito sredstvo proti paležu kakor galično-apnena škropilna zmes.

Ajster Ivan, posestnik v Krški vasi: „Poročam, da sem del svojega vinograda v Straži drugič in tretjič škropil z bosnapasto ter sem imel isti uspeh kakor z modro galico.“

Šela Anton, posestnik v Moravcih pri Mali Nedelji: „Uspeh škropljenja z bosnapasto je bil isti kakor z modro galico. Prednost pa dajem bosnapasti, toda delavci morajo biti zanesljivi, ker se poškrupljene trte težko razločujejo od neškropljenih.“

Pintarič Miha, posestnik v Pavlovi vasi pri Globokem: „Škropil sem z bosnapasto trikrat istočasno kakor ostali vinograd z bakreno galico. Učinek škropljenja z bosnapasto je bil popolnoma zadovoljiv. Listje in grozdje je ostalo popolnoma zdravo.“

Kiran Josip, posestnik, Bučka: „Škropil sem trikrat, in sicer polovico vinograda z bosnapasto, polovico pa z modro galico. Uspeh škropljenja je bil enak. Ker pa je naprava škropilna z bosnapasto mnogo lažja, bom v bodoče le s tem škropil.“

Vrabič Ignac, posestnik, Stoperce pri Ptujju: „Del svojega vinograda sem škropil z bosnapasto, ter sem imel krasen uspeh. Ta vinograd je bil vsako leto po peronospori napaden, letos pa je ostal zdrav.“

Čuček Jakob in Fabjančič Janez, posestnika v Trnovski vasi: „Z bosnapasto sva štirikrat škropila in sva dosegla isti uspeh proti peronospori kakor z modro galico.“

Pungerčič Ivan, posestnik, Bučka: „Škropil sem trikrat, in sicer polovico vinograda z bosnapasto in polovico z modro galico, oboje istega dne. Trte so enako lepo uspevale, razen dvanajst trsov, katerih sploh nisem škropil in ki so bile koncem avgusta vsled peronospore brez listja in grozdja. Prepričan sem, da učinkuje bosnapasta kakor modra galica, zraven pa ima še mnogo drugih prednosti. Prihodnje leto bom škropil edinole z bosnapasto in jo vsakemu vinogradniku najtopleje priporočam.“

Muhič Jakob, posestnik v Markovcih: „Škropil sem z bosnapasto pri tretjem škropljenju, ter se ravnal strogo

po navodilu. Uspeh je bil dovoljen. Prihodnje leto bom napravil zopet poskus s trikratnim škropljenjem.“

Podvinski Franc, posestnik v Blatnem: „Naznanjam, da sem škropil en vinograd z bosnapasto trikrat ravnoiste dni kakor ostale vinograde z modro galico. Uspeh škropljenja z bosnapasto je bil popolnoma zadovoljiv.“

Podružnica Tirna-Roviše: „Škropljenje z bosnapasto, kateri smo pridelali nekoliko apna, se je izkazalo vidno boljše kakor škropljenje z modro galico.“

Podružnica Artiče pri Brežicah: „Ker smo dobili bosnapasto zelo pozno, smo šele drugič in tretjič škropili del vinogradov z bosnapasto. Peronospore sploh nismo opazili.“

Podružnica Čatež pri Veliki Loki: „Vsi udje naše podružnice, ki so škropili z bosnapasto, so se izjavili, da je bil učinek boljši kakor pri škropljenju z modro galico. Prihodnje leto bodo škropili z bosnapasto v obilnejši meri.“

Podružnica Sv. Lovrenc na Dravskem polju: „Vinogradniki, ki so bosnapasto rabili po navodilu, so izjavili, da se je škropljenje z bosnapasto dobro obneslo.“

Podružnica Kostanjevica: „Uspeh škropljenja z bosnapasto je bil v splošnem isti kakor z modro galico.“

Podružnica Limbuš-Ruše: „Vsi, ki so bosnapasto prejeli v svrhu preizkušnje, so se dovoljno o njej izjavili, dasi je bilo junija vreme za razvoj peronospore v našem okolišu zelo ugodno.“

V splošnem se je opazilo, da je škropivo z bosnapasto enakovredno, z enakomočnim bordoskim škropivom iz galice in apna. Priporočamo torej našim vinogradnikom, da se oprimejo tega sredstva, ker bodo ž njim ugodneje in ceneje pokončevali peronosporo na trti.

Oenolog F. Simončič.

Melasa, močno krmilo.

Močno krmilo melasa je našim kmetovalcem še premalo poznana, vsled česar je potrebno, da se o nji poda nekaj pojasnil za primer, da pride nekaj tega blaga iz sladkornih tvornic naše države v Slovenijo. Med vojno se je sicer tudi pri nas, in sicer v Medvodah in v Ljubljani izdelovalo melasno krmilo, ki se je pa dalo lažje krmiti nego takozvana „zelena“ melasa.

Kaj je pravzaprav melasa?

Melasa je odpadke pri izdelovanju sladkorja, iz katerega navadnim načinom ni več mogoče izločiti čistega sladkorja. Vsebuje približno 22% vode, 10% dušičnatih snovi, 10% brezdušičnatih organskih snovi, 8% rudninskih snovi (pepela) in 50% sladkorja. Večja množina melase se uporablja pri izdelovanju spirita in deloma tudi v tvornicah, ki na poseben način izvlečejo iz nje sladkor.

Krmilna vrednost melase je glede redilnosti skoraj enaka škrobni moki ter deluje posebno pri rašči mišičevja. Pred tem krmilom ima pa to prednost, da je melasa lahko raztopna, vsled česar jo živalsko telo hitro prebavi. Sladkor kot hranilo ima tudi to lastnost, da pri težkem delu živine omejuje v živalskem telesu razpad beljakovin, vsled česar dá vprežni živini več moči in vztrajnosti pri delu. Posebno ugodno vpliva na delovanje srca, krepča srčno mišičevje ter brani pred raznimi boleznimi. Zelo ugodno vpliva tudi na razvoj kosti, ker ima melasa dovolj rudninskih snovi v sebi. Po krmiljenju s tem krmilom je izostala kostolomnica.

Melasa prihaja v poštev za krmljenje v dveh oblikah: prvič se jo v posebnih strojih zmeša z drugimi krmili, kakor so: razne oljate tropine, otrobi, šota, reza-

nica in druge; drugič pa kot „zelena“ melasa, ki se v domačem gospodarstvu razredči in zmeša z rezanimi krmili, posebno z rezanico; tretjič kot napoj, pri čemur se jo razredči in redko raztopino nudi živalim, da se je napijejo. Pri nas nimamo nikake tvornice, ki bi dandanes izdelovala melasna krmila, vsled tega smo navezani na „zeleno“ melaso.

Katerim živalim lahko pokladamo melaso?

Melaso lahko krmimo vsej živini, izvzemši visoko brejim živalim in mladi živini do šest mesecev starosti. Množina zelene melase, ki jo uspešno krmimo, znaša na dan in glavo približno za konje do 1½ kg, za vole 1½ do 2 kg, za krave molznice do 1 kg, za govejo živino pri pitanju do 2 kg, za ovce do 30 dkg, za prasiče do ½ kg. Mladi goveji živini se je poklada do ½ kg.

S krmljenjem melase moramo začeti le polagoma, kajti živini je vsaka nova krma v začetku neprijetna in se mora le polagoma navaditi nanjo. Začnemo le z malimi množinami, ki jih stopnjujemo do tiste mere, ki je zgoraj označena.

Na kakšen način krmimo zeleno melaso?

Zelena melasa je črnzelenkasta, težko tekoča snov, ki se v mrazu strdi. Prevaža se jo od sladkornih tvornic v sodih, ali pa v železnih cisternah, ki tvorijo cel vagon.

Živinorejci si pripravijo iz nje krmilo na ta način, da vzamejo na 1 liter melase štiri litre vode in jo na ta način razredčijo. Najlažje se raztopi v vroči vodi, v mrzli le polagoma. Umesten je tudi ta način, da se v čeber odmeri gotova količina vode in v vrečo četrtino melase. Vreča se potem obesi v čeber in melasa se polagoma raztaplja in zmeša z vodo. Dobro je seveda vodo v čeburu večkrat premešati, da ne pade melasa na dno.

S tako razredčeno melaso oškropimo rezanico ali pa drugo krmo in jo potem pokladamo živini.

Pri tem je važno to, da moramo vsako pripravljeno krmo hitro pokrmiti, ker se lahko pokvari. Posode, v katerih pokladamo živini to krmo, moramo večkrat temeljito osnažiti z vročo vodo, kajti drugače se začne sladkor na njih razkrajati.

Pri letošnjem pomanjkanju krme bi bilo umestno, da bi se tudi naši živinorejci oprijeli krmljenja z melaso. Edina ovira leži pa v tem, ker sladkorne tvornice nimajo sodov za razpošiljanje tega krmila.

Kako se sestavljajo in sejejo travne mešanice?

Ker prihajajo na Kmetijsko družbo polagoma naročbe in s tem vprašanja o setvi travnega semena, naj podamo v naslednjem kratko navodilo o sestavljanju in setvi travnih mešanic.

Vsak kmetovalec, ki hoče sejati travna semena, mora najprej ugotoviti nameravani namen porabe zemljišča, določenega za setev travnih semen. Z ozirom na porabo razlikujemo sledeče travne mešanice:

1. **Travne deteljine**, so 2 do 3 letne, če se rabijo trpežnejše detelje (lucerna, esparzeta), celo 4 do 6 letne. Množina semena se tako odmeri, da zavzamejo detelje ¼ ali 80% in trave ¼ ali 20% posejane ploskve, oziroma čiste setve. Za dve- do triletne deteljine so najprikladnejše kratkodobne trave, kakor laška ljulka, brezprednični mačji rep, francoska pahovka, dočim se za 4- do 6 letne deteljine priporočajo, pasja trava za lucerno in francoska pahovka za esparzeto.

Za to vrsto semenske mešanice se priporočajo na 1 oral (to je 5754 m²) sledeče množine deteljnega in travnega semena:*

80% detelj. semen	domače detelje . . . 60% = 8·50 kg
	bela detelja . . . 20% = 2·— „
20% trav. semen	mačji rep 10% = 1·50 „
	laška ljulka 10% = 4·— „
	Skupaj . . . 100% = 16·— kg.

2. **Menjalni ali začasni travniki** (travnodeteljne mešanice, ornice). To so 4- do 6 letni travniki, v katerih zavzemajo detelje največ ¼ ali 33% in trave ¾ ali 66% posejane. V to porabo so priporočljive bolj trpežne trave, kakor francoska pahovka, pasja trava, travniška bilnica itd. Vsled obilnih pridelkov, ki jih dajejo taki travniki v prvih 2 letih, pa se s pridom morejo rabiti tudi v I. odstavku omenjene kratkodobne trave.

Za omenjeno vrsto semenskih mešanic se priporočajo na 1 oral sledeče množine deteljnega in travnega semena:

33% detelj. semen	domače detelje . . . 20% = 3·— kg
	bele detelje 10% = 1·— „
	rumene detelje 3% = 0·50 „
66% trav. semen	mačji rep 20% = 5·— „
	angl. ljulka 15% = 6·— „
	laška ljulka 12% = 4·— „
	pasja trava 10% = 3·— „
	trav. bilnica 10% = 4·— „
	Skupaj . . . 100% = 26·50 kg.

3. **Stalni travniki in stalni pašniki**, ki prinašajo užitek dlje časa kakor šest let. Tukaj zavzemajo trave ¼ ali 80% in detelje ¼ ali 20% posejane ploskve. Za setev stalnih travnikov naj se vzamejo izključno le najtrpežnejše trave, kakor: pasja trava, travniška bilnica, zlata pahovka, lisičji rep, travniška latovka, šopulja, ovčja bilnica, rdeča bilnica, rman itd. Prve štiri so visoke trave, ostale pa nizke, in je sejati vsakih polovico. Od deteljnih vrst se prilegajo stalnim travnikom najbolje nokota, švedska in bela detelja.

Za stalne travnike se priporočajo sledeče množine deteljnega in travnega semena na 1 oral posetvene ploskve:

20% detelj. semen	bele detelje 15% = 2·— kg
	rumene detelje 5% = 1·— „
80% trav. semen	trav. bilnica 20% = 12·— „
	mačji rep 20% = 3·50 „
	pasja trava 10% = 4·— „
	angl. ljulka 10% = 6·— „
	laška ljulka 10% = 6·— „
	rmana 10% = 1·— „
	Skupaj . . . 100% = 35·50 kg.

O predsadežu, posetvi in gnojenju zemlje, na katero pridejo travne mešanice, piše dr. T. Weinzierl v svoji knjižici „O sestavljanju in setvi travnih semen“ sledeče:

* Vsa v navodilu omenjena semena ima Kmetijska družba v zalogi in so njih cene razvidne na prvi strani inseratnega dela.

„Glavni pogoj za gotov uspeh mešanih setev je pleva prosta, dobro obdelana in dobro zagnojena zemlja. Zaraditega so okopavine (krompir, pesa, turščica itd.) ali pa kupčijske rastline najprikladnejši predsadeži. Močno zapleveljena tla je treba pognojiti že jeseni enkrat, preorati in pustiti polje v odprti ali sirovi brazdi čez zimo.

Najugodnejši čas za posetev mešanic je začetek aprila pa do srede meseca majnika. Posetev naj se izvrši po zasveti zaščitnega sadeža v dveh ali treh deležih. Na težki zemlji se poseje najprej mešanica, sestojeca iz vseh deteljnih vrst (izvzemši esparzeto, ki se seje skupno z zaščitnim sadežem), iz mačjega repa, pasje trave in travniške bilnice. Potem se poseje zmes iz ostalih trav in se nato zemljišče povalja, ne da bi se pobralo. Na lahkih zemljinah, kakor na peščeninah, se posejejo najprej vse detelje in mačji rep, potem ostalo večje travno seme in se posetev povleče s šibjem prepletenu (dračno) brano. Nato se šele sejejo kot tretji delež drobna travna semena.

Zaradi boljše in enakomernejše porazdelitve semen po posejani ploskvi je dobro in koristno, da se vsak delež pomeša s suho in drobno prstjo ali pa s peskom. Sploh je skrbno gledati na to, da se pri mešanju posameznih deležev, še zlasti pa pri travah, doseže istinito enakomerna zmes posameznih vrst. Tudi bi bilo prav, če bi se vsak delež sejal po dvakrat, in sicer enkrat podolgem in drugič povprek polja, da se zravnaajo morebitne setvene napake.

Izvzemši visokih leg, je sejati mešanice v zaščitni sadež, ki ščiti mlade rastline mešanic pred vremenskimi nezgodami in zatira obenem plevel. Najprikladnejši in najzanesljivejši zaščitni sadež je oves, ki pa se ne sme pregosto sejati (približno 70 kg na 1 oral). Oves se pa mora pokositi, ko je dosegel 20—25 cm višine. Puščati oves, da dozori, se more pripraviti le v suhih, toplih legah in še tu samo pri mešanicah za travne deteljine in kvečjemu še za menjalne travnike. Zmes, kot zaščitni sadež, ni na mestu, ker s svojo gosto rastjo mešanico zaduši. Prav tako je tudi ječmen s svojim silno močnim razrastom škodljiv razvoju mešanic. Mešanice za stalne pašnike pa se morejo po najnovejših izkušnjah sejati brez zaščitnega sadeža.

Ker je najbolje, da se zaseje nova naprava vedno po okopavini in je torej zemlja navadno v dobrem gnojnem stanju, je zaraditega gnojenje v prvem letu nepotrebno; hlevski gnoj in še zlasti gnojica moreta še celo vplivati škodljivo na nežni razvoj trav. Po drugem letu pa se mora začeti z gnojenjem, za kar so posebno prikladna umetna gnojila, ki vsebujejo mnogo kalija in fosforove kisline. Najbolje je, ako se pri jesenskem ali pa spomladanskem gnojenju potrosi v prvem primeru na 1 oral 200 kg razklejene kostne moke in 200 kg kajnita, v drugem pa 100 kg kostnega superfosfata in 80 kg 40% kalijeve soli. Te množine gnojil veljajo za primer, da se gnoji vsaka tri leta. Če se pa gnoji vsako leto, kar je priporočljivejše, tedaj zadostuje tretjina navedenih množin umetnih gnojil. Prav tako prikladen je pa tudi hlevski gnoj. Bolje pa je, da se gnoji v enem letu s hlevskim gnojem in v naslednjem z umetnimi gnojili. Če je na razpolago pravilno pripravljen in dobro predelan mešanec, tedaj je v nadomestilo hlevskega gnoja dati mešancu prednost.

Prav koristno je, če se svet spomladi povalja s primerno težkim in gladkim valjarjem. S tem se pritisnejo od zimskega mraza zrahljane in deloma privzdignjene rastlinske koreninice zopet k zemlji in se obenem zravnaajo tudi privzdignjeni šopi ruše. Zatiranje pleva, ki se pojavi, se pač vedno priporoča. Pobranati se pa sme šele

po drugem letu, ko se je ruša že primerno obrasla. V poznejših letih pa donaja brananje pri gostem vzrastu trav zlasti v jeseni veliko haska. Pripomniti je, da se nove naprave ne smejo v prvih dveh letih niti namakati niti popasti.“

Skrbno in strokovnjaško napravljeni in umno obdelovani umetni travniki in travne deteljine daleko prekašajo pridelek naravnih travnikov. Prepričani pa smo, da bo večina kmetovalcev to kratko navodilo založila med druge stare nerabljive papirje, in ko bode čas setve, bodo pa stavili zopet na Kmetijsko družbo vprašanja, kako se sestavljajo travne mešanice. Kmetijska družba bo imela ta članek ponatisnjen kot „Gospodarsko navodilo“ in ga bo lahko vsakdo dobil, ako bo vposlal 1 din.

Ciril Prijatelj.

Vzrejevanje dobre in lepe govede.

Pervi pogoj dobrega kmetovanja je lepa reja živine: kmet, ki tega ne razume, naj gre rakom žvižgat.

„Novice“ 17. aprila 1850.

Gorenji odstavek zaključuje neki spis v „Novicah“, ki so bile takrat uradno glasilo bivše c. kr. kmetijske družbe kranjske. Ta spis je izšel pred več nego 70 leti, in sicer za dobo mogočnega gospodarskega prevrata, ko je družba z vsemi silami delala, da stopi živinoreja kot glavni vir dohodkov na mesto pretiravanega in malo dobičkonosnega pridelovanja žita.

Malokomu je znano, kako velikansko smo v Sloveniji od tiste dobe v živinoreji napredovali in nihče ne more tajiti, da je danes živinoreja poglaviten vir dohodkov v izključno poljedelskih pokrajinah.

S kakovostjo naše živinoreje pa še danes nismo tam, kjer bi lahko in morali biti, zato z gotovimi pridržki še vedno velja gorenji izrek „Novic“. Neizmerno dolga je še pot, preden bomo pri vzrejevanju živine vobče ter posebej govede na pravem mestu, zato sta neprestana spodbuda in poučevanje kar naprej potrebna.

Ker nam je dobro znano razpoloženje naših kmetovalcev, ki večinoma ne marajo za dolge spise, zato v nastopnih stavkih prav nakratko začrtamo nekatere opomnje o pravilni vzreji mlade govede, če naj bo potem kot dorasla res dobičkonosna. Vsako opomnjo bo pa pozneje zopet poljudno v kratkih spisih podrobneje razjasniti in utemeljiti, kajti živinorejski pouk je zaradi vojne že kakih osem let preveč ukinjen in je sedaj dolžnost zamujeno kar mogoče naglo dohiteti.

Vsako doraslo govedo, ali vsaka žival sploh, je izdelek, ki obstoji iz dveh delov. En del je ono, kar žival od svojih staršev in prastaršev podeduje, drugi del je pa ono, kar se iz živali naredi vsled bolj ali manj razumnega človeškega dela in vsled življenjskih odnošajev, ki žival v njih rase.

Česar žival nima v sebi vsled podedovanja zasnovanega, tistega človek in odnošaji ne morejo narediti. Z umno vzrejo in z odnošaji, ki so živali prikladni, se pa morejo zasnovane dobre lastnosti do viška razviti, in tukaj je mesto, v katerega more umni živinorejec z največjim pridom poseči.

Edina naravna krma za mlade živali je mleko, ki naj ga dobivajo, seveda na prav način, kolikor časa je mogoče. Predolgo napajanje z mlekom je seveda drago in zato z gospodarskega stališča po možnosti kmalu z njim prenehamo, toda na vsak način šele takrat, kadar je primerno.

Odstavljeno tele pa mora dobivati z dobro krmo zadostno nadomestilo za mleko in zlasti naj dobiva v krmi dovolj beljakovin. Beljakovinska krma se prebavlja v želodcu, zato taka krma želodec krepi, dela žival rastno in sloko, dočim se prebavljanje druge krme vrši v črevah, ki se raztegnejo, če mora žival veliko take krme uživati, in žival dobi velik viseč trebuh. Dolgotrajno pokladanje mleka in krmiljenje z močnimi krmili pa more imeti tudi zle posledice; žival se pač lépo redi in debeli, tvori se veliko zvezne tkanine in masti, celično življenje postane leno in posledica je, da take živali niso živahne, so rade jalove in mlečnost se zatre, četudi je podedovana. Teh slabih posledic pa ni težko odvrniti, in sicer z zadostnim gibanjem in s hlevi, ki so prav urejeni, t. j. ki so svetli, snažni in zračni.

Načelo umne vzreje mlade živine torej bodi: Mlada živina naj dovolj dolgo dobiva mleko in potem naj se dobro krmí s krmili, ki imajo v sebi dovolj beljakovin, ter naj se prebavila ne obtežujejo nepotrebno s prevelikimi množinami težko prebavljive klaje, obenem naj se pa skrbi za dober hlev in za zadostno gibanje na prostem. Brez paše ni misliti na umno vzrejo živine, in le tista paša je kaj vredna, kjer se mlada živina veliko in naporno giblje ter se ne omehkuži v toplih in zatohlih hlevih.

KMET. ŠOLSKI VESTNIK.

Zdravniška izpričevala. Prosilci za sprejem v kmetijske šole morajo dokazati z zdravniškim izpričevalom, da so zdravi, kar je eden glavnih pogojev za sprejem. Zdravniška izpričevala se pa izdajajo v splošnem lahkomišelnost, kar tjavendan vsakemu zanimancu. Posledica tega je, da je med sprejetimi učenci redno cela vrsta učencev z različnimi boleznimi, ki jih ne usposablja za kmetijsko-strokovno izobrazbo v internatu. Zdravniki in zdravila povzročajo velike stroške; ves šolski obrat je mnogokrat oviran zaradi bolezni učencev; del zavoda je stalna bolnica. Temu se mora radikalno odpomoči. Predvsem se pa mora priporočati nekaterim zdravnikom več vestnosti. Tako so se n. pr. v Vinarški in sadjarski šoli v Mariboru letos ugotovile pri učencih naslednje bolezni, ki so jih prinesli s seboj poleg dovolj zdravnikiških izpričeval: katarji pljučnih vršičkov, srčne napake, skrivljenje hrbtenice, angleški udje (rhachitis), živčne bolezni (nevrastenija), velike golše (struma), kila itd. Naravno, da taki mladeniči tudi težje prebijejo morebitne epidemične bolezni, kakor je bila nedavno nastopila in se po bliskavo razširila v zavodu španska influenca. Ta je medtem ponehala vsled vestne vztrajnosti zavodovega zdravnika in dobre oskrbe v zavodu, kakor bi je učenci na domu sploh ne mogli imeti. In še se najdejo starši z različnimi očitaji! Baš v kmetijskih šolah se opaža, da se zdravstvene prilike v kmetem ljudstvu zelo poslabšujejo, kar dokazuje, da se za higijeno po deželi stori veliko premalo. Nekaj več smotrene javne brige in idealizma bi tudi na tem polju ne škodilo. Gre za dobrobit naroda in države.

Kmetijski pouk po deželi. Kmetijske korporacije in zupanstva se opozarjajo, da se je treba zaradi prirejanja kmetijskega pouka po deželi obračati s prošnjami pravočasno na okrajna glavarstva, in sicer mesec dni popreje, da bo mogoče zaradi potrebnega kredita potom kmetijskega oddelka reševati dovolj zgodaj došle prošnje in objavljati dotična predavanja tudi o pravem času po časopisju.

NOVE NAREDBE.

Taksa za vozila.

Na podlagi uradne objave Delegacije ministrstva financ v Ljubljani veljajo za pobiranje takse na vozila sledeča določila:

1. Prijavi na pristojnem občinskem uradu so podvržena vsa vozila na vzmeteh. Vsem prijavam je priložiti en nekolekovan prepis prijave. Za vsako vozilo mora biti posebna prijava.

Kmetijska vozila, ki niso na vzmeteh in služijo izključno potrebi lastnikov, ni treba prijaviti.

2. Vsi vozovi na vzmeteh (dire, zapravljički in slična vozila) se morajo prijaviti.

3. Avtomobili, fiakarski vozovi, vozovi na vzmeteh, motorni bicikli in navadni bicikli (kolesa) se morajo prijaviti, ne glede kako se uporabljajo.

Takse za prijave:

a) za avtomobile, fiakarske vozove in vozove na vzmeteh, ki se uporabljajo za osebno potrebo po 200 dinarjev;

b) za motorne bicikle in navadne bicikle po 5 dinarjev; priložiti pa je še 5 dinarjev za izkaznico;

c) za vozove na vzmeteh, (dire, zapravljički in slične) po 2 dinarja za prijavo in po 5 dinarjev za odobritev, skupaj 7 dinarjev.

Prijave je treba podati na pristojni občinski urad (v mestih na policijo) najkasneje do 15. februarja tega leta.

Prijava mora biti pismena in mora vsebovati nastopne podatke:

Za avtomobile:

1. Ime, priimek, poklic in bivališče lastnika;
2. vrsto avtomobila (tovorni ali osebni);
3. evidenčno številko, tvrdko in številko motorja;
4. kje je stalno spravljen;
5. zakaj se uporablja.

Vozila na vzmeteh:

1. Ime, priimek, poklic in bivališče lastnika;
2. vrsto vozila;
3. zakaj se vozilo uporablja;
4. kje je bil kupljen, od koga in kdaj;
5. kje je spravljen;
6. za koliko konj je.

Kolesa (bicikli):

1. Ime, priimek, poklic in bivališče lastnika;
2. tvrdko in številko kolesa;
3. kje je spravljen.

Motocikli:

1. Ime, priimek, poklic in bivališče lastnika;
2. tvrdko in številko tvrdke;
3. evidenčno številko;
4. kje je spravljen.

Vozovi na vzmeteh (fedrih), to so vozovi na vzmeteh, ki niso fiakarski vozovi (kočije, landauerji, breki), marveč druge vrste, na pr. takozvani navadni kolesarji in „zapravljički“, brez strehe in slično, plačujejo takso za prijavo samo tedaj, ako se uporabljajo izključno za osebo in rodno lastnika (za luksus).

Ako jih pa redno uporablja lastnik poleg tega tudi za prevažanje svojih potrebščin, pridelkov in blaga, na pr. mleka, zelenjave, mesa, manufakturnega blaga itd., ne plača nikake takse razen pod pogoji točke 20., člena 49. taksnega in pristojbinskega pravilnika.

Po tej točki 20. se namreč plačuje za prijavo onih običajnih vozil po mestih in trgih, ki niso omenjena v tarifni postavki 100., ki se pa morajo po veljavnih policijskih predpisih prijaviti ter je treba za njih uporabo dobiti odobritev, taksa tar. post. 1. po 2 dinarja in za dovolilo taksa iz tar. post. 6. po 5 dinarjev, ako v področju poedinih oblastev ni predvidena posebna druga večja taksa.

Običajni kmetijski vozovi, ki izključno služijo potrebam lastnika, ne plačujejo niti te takse (iz točke 20., člena 49. pravilnika).

Iz tega sledi, da se za navadna kmetijska vozila kakor tudi za kmetijske vozove na vzmeteh, ki se poleg uporabljanja za osebo in rodbino lastnika redno uporabljajo tudi za prevažanje njihovih potrebščin in pridelkov, kakor mleka, zelenjave itd. ne plača nikaka taksa za prijavo držanja.

Pod omenjenimi pogoji torej ne podlegajo taksi takozvani „Steierwageri“, „zapravljivčki“ (vozovi na vzmeteh z lestvami in spredaj s sedežem ter slična vozila).

Takih vozil sploh ni treba prijaviti, če so omenjeni pogoji za taksno prostost dani.

Letna taksa se plačuje samo za uporabljanje avtomobilov in fiakarskih voz za osebno potrebo.

1. za avtomobile po 1200 dinarjev;

2. fiakarske vozove z vprego:

a) za fiakarski voz z dvema konjema po 200 dinarjev;

b) za fiakarski voz z enim konjem po 100 dinarjev.

Letne takse se ne plačuje:

a) za potniške avtomobile in fiakarske vozove, pri podjetjih, ki uporabljajo ta vozila izključno za prevažanje potnikov ter od tega obrta plačujejo davek;

b) za zgolj tovarne avtomobile pri podjetjih, kakršna so: spedijska, transportna in podobna;

c) za avtomobile in fiakarske vozove pri podjetjih, ki se bavijo s prodajo (trgovino) teh vozil, ako jih ne uporabljajo za osebno potrebo, in

č) za navadne kolesne vozove.

Vsi avtomobili, vozovi in bicikli, ki služijo izključno za prevažanje materiala, oseb in orodja za gašenje požara, so vsake takse prosti.

Tisti lastniki, ki imajo prijavi podvržena vozila, ki pa zanje nimajo vprežne živine, torej jih ne uporabljajo, morajo ta vozila sicer prijaviti, toda ta niso podvržena letni taksi. Če se pa kdaj uporabljajo in jih zasači nadzorstveni organ, morajo plačati štirikratno takso.

Letne takse se morajo plačati najkasneje do 28. februarja.

Vsako vozilo dobi posebno legitimacijo, ki jo mora lastnik imeti vedno s seboj.

Če kdo vozilo odproda, mora tekom petih dni prijaviti odprodajo in jo kolekovati z 2 dinarji.

Če kdo kupi novo vozilo, ga mora tekom 15 dni prijaviti.

Če nadzorstveni organ (policist, žandarm ali finančar) dobi voznika brez legitimacije, mora lastnik plačati štirikratno takso, t. j. navadno takso in trikratno kazen.

Stranke, ki so že položile takso, katere pa po teh novih predpisih in navodilih niso bile zavezane plačati, lahko prosijo za povračilo tekom 90 dni po položitvi takse pri onem oblastvu, kjer so takso položile.

ZAČASNI IZVOZ KONJEV NA DIRKE IN PLEMENSKIH KOBIL NA UPLEMENITEV.

Za konje, ki se začasno izvozijo na dirke in za plemenske kobile, ki se pošiljajo v inozemstvo na uplemenitev, veljajo od dne 26. januarja 1922. sledeče določbe:

I. Za konje, ki se prevažajo na naših železnicah in ki se pošiljajo na dirke na naši zemlji ali pa v inozemstvo, se plača samo polovica železniške prevoznine.

Lastnik takih konjev se mora zaradi popusta prevoznine pri železniški postaji izkazati s posebnim potrdilom (uverenjem) ministrstva za kmetijstvo v Beogradu, ali pa upravnega odbora društva, ki prireja dirko, v katerem se potrjuje, da se je resnično prijavil na dirko. Pravica do 50odst. železn. popusta velja za sedem dni pred dirko in sedem dni po končani dirki. Pri izvozu, oziroma prevozu konjev na dirke se plača cela prevoznina, zato pa se pri povratku z dirk ne plača nikake prevoznine, če se lastnik konjev izkaže s potrdilom uprave, ki je priredila dirko, da se je zares udeležil dirke.

II. Dovoljen je prosto od izvozne carine izvoz onih konjev in plemenskih kobil na uplemenitev, za katere izda ministrstvo za kmetijstvo v Beogradu, ali pa uprava dotičnega kola jahačev ali podobnih društev, ki stoje pod nadzorstvom ministrstva za kmetijstvo v Beogradu, ali pa uprava dotičnega kola jahačev ali podobnih društev, ki stoje pod nadzorstvom ministrstva za kmetijstvo, posebno potrdilo. Taka potrdila se izdajo na prošnjo lastnika konjev, v kateri se mora obvezati, da bo konje po izvršenju dirki in kobile po oploditvi zopet pripeljal nazaj. Za potrdila, ki jih izdajajo uprave kola jahačev in podobnih društev, odgovarja solidarno celokupna uprava (odbor).

Za vsak tak izvoz se mora predložiti še posebna prošnja Generalni direkciji carin v Beogradu, kateri je priložiti dotično potrdilo ministrstva za kmetijstvo, ali pa kola jahačev itd. V prošnji se mora tudi navesti, pri kateri carinarnici se bo izvršila izvozna in pri povratku uvozna carinska ekspedicija.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Podrobna navodila k vprašanjem glej I. številko.

Vprašanje 14. Mi, naseljenci na „Ovčjem polju“ v Srbiji, veliko trpimo, ker nimamo dovolj vode, zlasti pitne. Pred desetletji sem čital v nekeim nemškem časniku o neki napravi, s katero se more izslediti podzemeljsko vodo. Ta naprava se menda imenuje nemški „Wünschelrute“. **Kje se dobe take naprave za izsledovanje podzemeljskih vodotokov in studencev in ali je potrebno posebnega znanja se jih posluževati?** (A. K. v L.)

Odgovor: Ta naprava, ki jo Vi menite, je bila že od nekdaj med Slovenci znana pod imenom „rašlja“. Ker utegne zadeva marsikoga zanimati, objavimo v prihodnjem listu poseben tozadevni spis, ki je predolg, da bi ga na tem mestu objavili. Kolikor pa moremo iz zemljepisne karte posneti, bo brzkonče na „Ovčjem polju“ talna voda z enakomerno gladino, kjer rašlja ničesar ne pokaže, kakor morete iz imenovanega spisa posneti. Na vsak način bi bilo prav, če bi prišel k Vam kak izveden geolog, ki bi na podlagi vseh okoliščin presodil kako globoko se utegne talna voda na „Ovčjem polju“ nahajati, če se sploh nahaja, kar po našem mnenju utegne biti. Če ni talna voda globokeje nego 10 do 20 m, potem se izplača na poljubnem mestu poskusiti izkopati vodnjak. Ako je pa talna voda globokeje, potem je pa edina pomoč narediti arzeziške vodnjake, t. j. s posebnimi napravami se zabijejo po več metrov in tudi več kot 100 metrov globoko predpisane vodne cevi, na katere se potem postavijo vodne sesalke, kakor pri vodnjakih. Francozi so v Afriki, Angleži pa v Avstraliji omogočili naselbine le z arzeziškimi vodnjaki, ki segajo po več sto metrov globoko v zemljo. Dolžnost države je v takih krajih skrbeti za naselnike z napravo takih vodnjakov.

Vprašanje 15. Bodočo pomlad nameravam napraviti nov hlev in v njega napeljati vodovod z vodo iz mestnega ljubljanskega vodovoda. Sosedje me strašijo, da voda iz ljubljanskega vodovoda ni zdrava za živino in zato vprašam, kakšno je Vaše mnenje o tem? (V. B. v Š.)

Odgovor: Voda iz ljubljanskega vodovoda je za napajanje živine naravnost izborna, ker je trda, t. j. ima v sebi veliko apna, ki ga živali za zdravo rast in uspevanje potrebujejo. Kjer se živina napaja z mehko, t. j. z neapneno vodo, tamkaj se pojavljajo razne nepravilike, ki se jih odvrtača s pokladanjem klajnega apna. Visoko na Gorenjskem, zlasti v planinah, napajajo živino z vodo, ki je tako trda, t. j. tako močno apnena, da posušena kaplja na kozarcu zapusti belo liso, ki ni ničesar drugega kakor apno. Navzlic takí trdi vodi živina vendarle izborna uspeva. Sicer je pa ona voda, ki jo imate pri Vas v Vaših globokih vodnjakih, ki segajo do podtalne vode, ravno istega izvira in one kakovosti kakor je voda ljubljanskega vodovoda.

Vprašanje 16. Po močno ilovnati zemlji nameravam raztrositi pepel rjavega premoga, ki ga dobim na železnici. **Kakšno gnojilno vrednost ima pepel rjavega premoga?** (F. S. v S.)

Odgovor: Pepel rjavega premoga je tako ubožen na kaliju, fosforu in kislini, — dušika sploh ne vsebuje —, da je njegova gnojilna vrednost prav malenkostna. Ta pepel vsebuje v 100 delih: 4 dele vode, 0,6 fosforne kisline, 0,7 kalija, 16 delov apna, 9,5 železnega oksida in glinice ter 57,6 delov ostalih sestavin, od katerih je najvažnejša žvepleni dvokis (10,4%). Kot gnojilo pepel od rjavega premoga torej nima nikake vrednosti, pač pa povečava v zbiti, težki ilovnati zemlji ali glini prezračevanje, t. j. kroženje zraka v zemlji, ker jo rahlja. Ker pa vsebuje žvepleni dvokis, ki se z vodo lahko izpremeni v žvepleno kislino, ki je rastlinam strup, in železni oksid, ki se v prisotnosti humoznih kislin in pri odsotnosti zraka izpremeni v škodljivo železni oksidul, je zmiselno, da ga mešamo samo s težko zemljo, posebno, če ji primanjkuje apna, in sicer že zgodaj pred setvijo (jeseni), da dež izpere vse škodljive snovi globoko v dolnje plasti zemlje. — Inž. Sadar.

Vprašanje 17. Pred štirimi leti sem napravil dva velika kupa ruše, ki je sedaj popolnoma razkrojena. Temu kompostu pa nisem pridelal ne gnoja ne gnojnice. Ta kompost hočem potrositi po travniku. **Ali je kompost iz travne ruše dobro gnojilo za travnike?** (S. H. v S.)

Odgovor: Vrednost razkrojene ruše za gnojenje travnikov je v prvi vrsti odvisna od ravnanja z njo pri podelavi v kompost. Če se je ruša razkrajala pod onimi pogoji, ki se zahtevajo za pripravljane mešanice (komposta), bi imela slično gnojilno vrednost kot ta. Če so pa bili kupi ruše preveč rahli, da je dež izpral najboljše sestavine in proizvode razkrajanja, ali če so ti izpuhteli, ker jih ni vsrkala zemlja ali apno, ki ga drugače primešavamo kompostu, potem vrednost razkrojene ruše ne bo velika. Z njo se dovede zemlji sicer dovolj humusa ali sprstenine, toda premalo dušika in fosforne kisline. Ker dvomimo, da ste tako postopali, kakor bi bilo potrebno, primešajte razkrojeno rušo hlevskega gnoja v polovici njene teže, navozite to zmes na travnik (na 1 oral okoli 200 q) in jo takoj raztrosite. Važno je tudi, da travnik pred gnojenjem pobranate, da odstranite mah, plevel in krtine. Gnoj in mešanec se mora razmetati po travniku že jeseni, ali vsaj pozimi, da ima dovolj časa razpasti in oddati zemlji hranila. Spomladi pa morate vse ostanke, ki niso razkrojili, z grabljami ali brano odstraniti s travnika. Inž. Sadar.

Vprašanje 18. Rad bi zvedel, koliko je dandanes vreden 1 q hlevskega gnoja srednje vrste z ozirom na današnje cene umetnih gnojil. Zato vprašam, **kolikšna je denarna vrednost hlevskega gnoja?** (F. F. v Š.)

Odgovor: Določitev denarne vrednosti hlevskega gnoja tvori podlago za nekatere postavke v kmetijskem knjigovodstvu. Kjer ima hlevski gnoj tržno ceno, moramo tej ceni priložiti še prevozne stroške od trga do kraja, kjer se uporablja, da dobimo krajevno ceno gnoja. Navadno pa gnoj nima tržne cene. V tem slučaju ocenjujemo hlevski gnoj na ta način, da primerjamo vrednost njegovih gnojilnih snovi z vrednostjo istih gnojilnih snovi v umetnih gnojilih na podlagi tržnih cen teh gnojil. Pri cenitvi hlevskega gnoja prihajajo v poštev njegova glavna rastlinska hranila: dušik, fosforna kislina in kalij, ter organska snov v gnoju, ki daje zemlji sprstenino in s tem zboljša njena fizikalna svojstva. Tržne cene hranilnih snovi v umetnih gnojilih, ki imajo isto raztopljenost kakor hranilne snovi v hlevskem gnoju, so ta čas pri nas sledeče: za 1 kg dušika 7,36 din., za 1 kg fosforne kisline 4,33 din., za 1 kg kalija 3,84 din. Hlevski gnoj vsebuje v 100 kg povprečno 0,45 kg dušika, 0,30 kg fosforne kisline in 0,60 kg kalija, ali v denarju: dušika za 3,31 din., fosforne kisline za 1,30 din., kalija za 2,30 din., skupaj 6,91 din. Kot vrednost organske snovi vzamemo 25% od skupne cene rastlinskih hranil, torej 1,73 din., skupaj

8,64 din. Pri ležanju in razkrajanju se izgubi 10% vrednosti gnoja (0,86 din.), kar moramo odšteti. Končna denarna vrednost 100 kg povprečnega hlevskega gnoja bi bila 7,78 din. = 31,12 K; voz hlevskega gnoja (10 q) bi bil torej vreden 312 K. Inž. Sadar.

Vprašanje 19. Imam dva soda sadjevca, ki se nikakor noče učistiti. **Kako učistim moten sadjevec?** (J. J. v B.)

Odgovor: Kakovost sadjevca prihaja ravnotako kakor kalnost vina navadno od raznih beljakovin in drugih snovi, ki se ne vsedejo na dno, ampak zato ostane pijača kalna. Le oni sadjevec se bo učistil, ki je popolnoma pokipel. Vsled hladne toplote v jeseni, pa najbrže ni mogel sadjevec čisto pokipeti in se nahaja v njem še sluzni sladkor. Da začne nanovo kipeči, mu je treba dodati močnih kvasnih glivic in skrbeti za primerno toploto, ker le pri 15° C bo začel burno kipeči in se bo po končanem popolnem kipečenju učistil. Če se sadjevec tudi tedaj ne bi učistil, potem je sklepati, da vsebuje premalo čreslovine. Pridajte mu na hl 10—15 gramov čreslovine (čisti tanin), ki bo sluznato beljakovino zakrknila, ter se bo vse skupaj na dno usedlo in ves kalež s seboj potegnilo. S.

Vprašanje 20. **Kako ozdravim vlečljiv sadjevec?** (V. Š. v P.)

Odgovor: Vlečljivost sadjevca spoznate na ta način, da sadjevec teče kakor olje, tako da se namesto kapljic pri pretakanju delajo niti. Vzrok tej bolezni je različen, gotovo pa so glivice tudi navzoče. Bacil, katerega se je pri takih sadjevcih našlo, se imenuje *Bacillus viscosus* vjni. Ta bacil pretvarja sladkor, kolikor ga je ostalo v sadjevcu vsled nepopolnega kipečenja, v sluznato tvarino. Bolezen se pokaže čestokrat pri sadjevcih, ki leže predolgo na drožeh. Tak sadjevec je treba takoj pretočiti, in sicer tako, da teče skozi razpršilnik ali pa lij navadne vrtno škropilnico v mnogih tenkih curkih in pride na ta način močno z zrakom v dotiko. Posoda, v katero pretočite ta sadjevec, naj bo močno zažveplana. Takemu sadjevcu pridajte 10—15 gramov tanina na hl, katerega poprej v vinskem cvetu raztopite. S.

Vprašanje 21. **Ali spadajo kože škodljive divjačine, n. pr. od lisice, dihurja, jazbeca, krta v last lovskega upravičenca?** (M. B. v B.)

Odgovor: Lisica, dihur, jazbec, volk, medved, divja mačka in druge so lovno škodljive živali, ki jih sme vsakdo pobijati. Toda, kdor jih pobije, jih mora izročiti lovskemu upravičencu, kajti te so njegova last. Streljati jih sme pa le tisti zunaj svojega doma, ki ima orožni list in lovsko karto. Med hišami ni dovoljeno streljati. Krt ni škodljiva žival, ampak spada med koristne, ter se ne sme pobijati.

Vprašanje 22. Hočem naročiti nekaj delov za svoje kmetijske stroje iz inozemstva in vprašam, **ali dobim carine prost uvoz za strojne dele?** (R. P. v L.)

Odgovor: Po naredbi ministrstva financ od decembra meseca m. l. so strojni deli prosti uvozne carine le tedaj, če se jih naroči skupno s kmetijskimi stroji in če ti deli spadajo k tem strojem. Posamezni deli kmetijskih strojev so pa le tedaj oproščeni carine, če ministrstvo trgovine in industrije izda posebno potrdilo, da se ti deli ne izdelujejo v naši državi ali če jih ni v zadostni količini dobiti. Potrdila za carine prost uvoz kmetijskih strojev izdaja Kmetijska družba svojim udom in se morajo kolkovati s kolkom od 5 dinarjev. Carine prosto smejo uvažati take stroje le kmetovalci, ki jih potrebujejo za svoj kmetijski obrat, in kmetijske korporacije, ki jih brez dobrička oddajajo svojim udom-kmetovalcem. Potrdila ali odobrila, ki se predlagajo po izvršeni carinski ekspediciji zato, da bi se doseglo povračilo plačane carine, se ne izdajajo, ker se ne jemljejo nikoli v poštev.

Vprašanje 23. Hočem posejati lucerno in rdečo deteljo po ozimini. **Kdaj je najprimenejši čas za setev detelje?** (R. L. v P.)

Odgovor: Detelja se vseje v ozimino najbolje v zgodnji spomladi, ko sneg kopni. Najugodnejše je sejati to seme tedaj, ko začne sneg kopneti, da se seme napije še vlage. Seme se potrosi po snegu in pride ž njim polagoma v zemljo. S tako setvijo se je doseglo najlepše uspehe. Vendar je treba tukaj opozarjati, da ne sme seme ostati predolgo na snegu, ker ga drugače ptiči pozobljejo in je setev tedaj malo uspešna. Po setvi, če je zemlja suha in primerna, se njiva pobrana in prevleče. Ako izrujete pri delu tu in tam kako rastlino, to nič ne de, ker se potem druge rastline bolje razrasejo. Brananje ozimine je sploh zelo priporočljivo sredstvo za pospeševanje rasti ozimine.

KMETIJSKE NOVICE.

Meteorološka postaja na drž. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru je bila doslej opremljena z navadnimi vremenskimi aparati (barometer, termometer, maksimum- in minimumtermometer, vlažni termometer, priprave za merjenje padavin in solnca); nedavno jo je drž. zavod za meteorologijo in geodinamiko v Ljubljani izpopolnil s prvovrstnimi registrirajočimi instrumenti (barograf, termograf in higrograf). Razentega se je nabavil še termometer za določevanje mrazu v naprej. Tako je postala ta vremenska postaja meteorološki observatorij višjega reda. Početkom tega stoletja je bilo na svetu okoli 30.000 vremenskih postaj, in sicer okroglo 400 postaj prvega, 3.000 drugega, 7.000 tretjega in 19.600 četrtega reda. Mariborska spada k prvi skupini, kar znači lep napredek za naše skromne prilike na tem zlasti tudi za naše kmetijstvo važnem polju.

Nakupovanje konj. Uprava kraljeve kobilarne in konjušnice je razglasila, da bo kupila večje število konj, in sicer sledeče vrste: 1. konje lipicanske pasme, ki morajo biti belci ali zeleni, najmanj 165 cm vsoki, 4—7 let stari, dobri za voz in zdravi; 2. polkrvne konje, katerekoli barve, vendar pa enake v paru, visoke najmanj 170 cm, 4—7 let stare, zdrave in dobre za vožnjo; 3. konje težkih pasem, katerekoli barve, najmanj 165 cm visoke, 4—7 let stare, ki so sposobni za prevažanje 2000 kg na vozu. Kdor ima take konje naprodati, naj jih ponudi v nakupni Upravi Dvorske konjušnice v Beogradu in naj priloži, če mogoče, tudi fotografijo konjev. Ko bodo pregledane došle ponudbe, bo potovala nakupovalna komisija po državi, pregledala in preizkusila ponudene konje ter jih plačala takoj na licu mesta.

Zastopstvo delegacije proizvajalcev čilskega solitra za Slovenijo, ki jo je dosedaj vodil g. dipl. agr. Alojzij Jamnik, je prevzela Kmetijska družba za Slovenijo. To zastopstvo podaja interesentom vsa podrobna pojasnila o porabi vseh umetnih gnojil in še posebej o porabi čilskega solitra. Kmetovalcem razpošilja brezplačno navodila o umetnih gnojilih. Razentega bo zopet uvedla poskuse z umetnimi gnojili, v katero svrho bo dala brezplačno na razpolaganje majhne količine umetnih gnojil pod pogojem, da bodo kmetovalci poročali o doseženih uspehih z umetnimi. Dosedaj ima za brezplačno razdeljevanje sledeča navodila: v zalogi: Knjižico: „Gnoj je zlato“; „Kako se rastline hranijo“; „Kaj so umetna gnojila“; „Načrt za osnivanje kmetijskih preizkuševališč“; „Čilski soliter in njegova uporaba“; „Navodilo za vršenje polkusnega gnojenja s čilskim solitrom“. Kmetovalci! Če hočete zvišati svoje pridelke, poučite se o rabi in uspehih gnojenja z umetnimi gnojili!

URADNE VESTI.

Oddaja sadnega drevja.

Glasom objave v 1. številki „Kmetovalca“ je Kmetijska družba prejela toliko naročb za jabolane I. odbira, da zadnjih

naročitev od 6. februarja nadalje ne bo mogla drugače izvršiti, kakor da nadomesti naročitev z jabolani II. odbira.

V zalogi so še: šibkejše visokodebelnate jabolane II. odbira po 3 din; šibkejše visokodebelnate jabolane III. odbira po 2 din; prtilične jabolane in hruške I. vrste, po 8 din.

Štaj. mošančkarjev sploh ni v drevesnici; nadomestilo se jih bo z drugimi primernimi vrstami. Največ je parmen in raznih renet.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo

Opomba: Opozarjajo se načelnštva, da pravočasno pošljejo vabila in spored občnih zborov Kmetijski družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa. Vabila je poslati najmanj 10 dni pred izidom „Kmetovalca“.

Za volitev podružničnih zastopnikov za družbeni občni zbor je merodajen § 31., točka 6., po kateri se število udov, ki je merodajno za volitev zastopnikov, ravna po številu onih podružničnih udov, ki so svojo udnino plačali do 31. marca tistega leta, ko je družbeni občni zbor sklican. Če se pa družbeni občni zbor skliče pred 31. marcem, tedaj je merodajno število udov, ki so plačali svojo udnino do dneva, ko se je ta občni zbor sklical. Volitev delegatov pri tistih podružnicah, pri katerih niso še vsi udje plačali udnine do podružničnega občnega zbora, ki se vrši pred 31. marcem, je torej brez pomena.

SPORED:

1. Točke 1.—5. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Cerknica, v nedeljo, 5. marca 1922., ob eni popoldne v občinski pisarni;

Gor. Logatec, v nedeljo, 5. marca 1922., ob treh popoldne pri g. Francu Urbasu v Gor. Logatcu;

Prevorje, v nedeljo, 5. marca 1922., ob eni uri popoldne v ljudski šoli;

Sromlje pri Brežicah, v nedeljo, 5. marca 1922., ob poldesetih dopoldne v šoli v Sromljah;

Struge, v nedeljo, 5. marca 1922., ob treh popoldne v prostorih Hranilnice v Strugah;

Sv. Boltenk v Slov. Goricah, v nedeljo, 5. marca 1922., ob polenajstih dopoldne v posojilnici;

Sv. Jurij na Pesnici, v nedeljo, 12. marca 1922., dopoldne po službi božji v stari šoli;

Sv. Marko niže Ptuja, v nedeljo, 5. marca 1922., po rani maši v šoli;

Šalek pri Velenju, v nedeljo, 5. marca 1922., po jutranji maši v šoli;

Šoštanj, v nedeljo, 5. marca 1922., ob dveh popoldne v cerkveni hiši.

SPORED:

1. Točke 2.—5. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Bohinjska Bela, v nedeljo, 5. marca 1922., ob treh popoldne v prostorih gasilnega doma;

Guštanj-Tolsti vrh, v nedeljo, 5. marca 1922., po prvi sv. maši v gostilni g. Fr. Lečnika v Guštanju;

Kozje, v nedeljo, 5. marca 1922., po prvi maši v šoli;

Limbuš-Ruše, v nedeljo, 5. marca 1922., ob devetih dopoldne v gostilni g. Ozvalda v Rušah;

Ljutomer, v nedeljo, 5. marca 1922., ob devetih dopoldne v prostorih gostilne Seršen;

Moste pri Komendi, v nedeljo, 5. marca 1922., ob treh popoldne v Mostah štev. 42.;

- Planina** pri Rakeku, v nedeljo, 12. marca 1922., ob treh popoldne v šoli;
- Selca**, v nedeljo, 5. marca 1922., ob polosmih zjutraj v „Društvenem domu“;
- Sv. Jakob** v Slov. Goricah, v nedeljo, 5. marca 1922., ob polosmih zjutraj v II. razredu ljudske šole;
- Sv. Rupert** v Slov. Goricah, v nedeljo, 5. marca 1922., ob osmih zjutraj v stari šoli;
- Sv. Urban nad Ptujem**, v nedeljo, 5. marca 1922., po rani sv. maši v šoli;
- Šmihel-Mozirje**, v nedeljo, 5. marca 1922., ob devetih dopoldne v šoli v Mozirju;
- Šmartno** v Tuhinju, v nedeljo, 5. marca 1922., ob treh popoldne pri g. Matiji Sedelšaku v Šmartnem.

ZAPISNIK SEJE

glavnega odbora Kmetijske družbe za Slovenijo

v sredo, 25. januarja 1922.

Seji predseduje družbeni predsednik g. Gustav Pirc; navzoči so: gg. podpredsednika Jarc in Pipan; odborniki: Ažman, Bajuk, Brenčič, Črnagoj, Černe F., Černe I., Hočevnar I., Jan, Košar, Meden, Skalicky, Steblovnik, Strumbelj in družbeni tajnik inž. Lah.

Svojo odsotnost so opravičili gg. odborniki: Hočevnar Fr., Pavlin in dr. Verstovšek.

Gospod predsednik ob $\frac{1}{4}$ na dve otvori sejo glavnega odbora, ugotovi sklepčnost, pozdravi navzoče gg. odbornike in jim vošči srečno novo leto.

Nato poroča, da je g. dr. Verstovšek opravičil svojo odsotnost zaradi bolezni. Predlaga, da glavni odbor izrazi pismenim potom željo po skorajšnjem okrevanju. Predlog se sprejme.

Gospod baron Fridèrik Rehbach, graščak na Krumperku, je dne 19. decembra 1921. umrl. Pokojni je bil eden najstarejših udov Kmetijske družbe in mnogo let tudi marljiv ud glavnega odbora. Družba je že njegovim sorodnikom izrazila svoje sožalje. V znak sožalja se odborniki, na poziv g. predsedka, dvignejo s sedežev.

Dr. inž. Alojzij Tavčar se odpusti iz službe in se ga razveže vseh nadaljnjih obveznosti do družbe.

Agr. Cirilu Prijatelju je bil minulo leto dovoljen petmesečni dopust v svrhu nadaljnje izobrazbe v praktični živinoreji. V jeseni je zopet nastopil svojo službo pri družbi.

Agr. Cirilu Prijatelju in oenologu Francu Simončiču se podeli naslov tajniškega adjunkta.

Gospod predsednik pojasni delovanje podružnic. Po podrobni razpravi o tem predmetu, ki so se jo udeležili gg. odborniki Černe I., Jan, Črnagoj, družbeni tajnik in drugi, sklene odbor, da se prepusti družbenim pisarni, da uredi pobiranje udnine od zamudnih udov tako, kakor bo najprimerneje kazalo, in sicer deloma potom „Kmetovalca“, deloma potom načelnikštev podružnic ali kako drugače.

Gospod predsednik poroča o gmotnem uspehu l. 1921.

Čebelarškemu društvu se dovoli, da plača samo polovico voznine za sladkor iz leta 1920.

Primanjkljaj pri izdaji družbenega glasila „Kmetovalca“ bo mnogo večji, kakor kaže proračun za l. 1921., kajti papir in tisk sta se v drugi polovici l. l. zvišala za 130.000 K. Pri določevanju udnine za leto 1921. se tega ni moglo upoštevati in celo letos povišana udnina je prenizka. Znašati bi morala najmanj 50 K.

Glavni odbor naroči tajništvu, da čimpreje izdela predloge glede prenosa zavarovanja družbenih uslužbencev pri Občem pokojninskem zavodu, dalje službene pogodbe in službeno pragmatiko za družbene uslužbence.

Gospod predsednik pripomni, da se glavnemu odboru zaradi naraščajoče draginje ne bo mogoče ogniti novi ureditvi, odnosno povišanju plač družbenim uslužbencem, o čemur sklepati pa predlaga šele tedaj, ko bo družbena bilanca za l. 1921. gotova in se bo dal izdelati tak proračun za letošnje leto, ki bo kolikortoliko držal. Odbor vzame to na znanje.

Družbena bilanca za preteklo leto se naj pred tiskom obravnava v seji glavnega odbora. Po glavnem odboru določeni razdelbi posameznih bilančnih točk, naj se bilanca poprej pusti natančno pregledati po plačanem veščaku in potem šele naj se predloži v pregled računskima preglednikoma, kakor to velevajo pravila. Ta predlog se sprejme.

Poročilo tajništva.

Glavni odbor je v svoji seji julija meseca minulega leta sklenil, izdati za podružnice knjige, ki bodo vsebovale izkaz udov, inventar, blagajniško knjigo, blagovno knjigo in zapisnik odborovih sej in občnih zborov. Z ozirom na to, ker konča izkaz udov pri družbi, ki je sestavljen za pet let, s tekočim letom 1922., je predsedništvo odločilo, da se te knjige tiskajo šele za leto 1923. in nadalje za pet let, da bodo glede zapisnika udov v soglasju z družbeno evidenco udov. Tekom poletja se bodo torej te knjige pripravile, doposlale podružnicam in ostanejo pet let v veljavi. Prosi se odbor, da vzame to na znanje.

Družbeni tajnik je tekom novembra in decembra m. l. sodeloval v Beogradu pri sestavi kmetijskih zakonov. In sicer prvič začetkom novembra, ko so bili vpoklicani strokovnjaki iz vse države, da vzamejo v pretres načrte novih zakonov za kmetijstvo, drugič kot zastopnik Kmetijske družbe v kmetijskem svetu koncem novembra in začetkom decembra. Pri teh zborovanjih so se obravnavali sledeči zakoni: Zakon o organizaciji kmetijske službe po deželi, zakona o osebnem in hipotekarnem kmetijskem kreditu, zakon o zavarovanju proti toči, zakon o varstvu poljščine proti škodljivcem, zakon o pospeševanju sadjarstva. Razpravljala so se tudi razna vprašanja, važna za kmetijski napredek.

Podpore za plemenske bike, merjasce, ovne in peteline so se v minulem letu razdeljevale po navodilih glavnega odbora. Pri tem se je kmetovalcem dodelilo in porabilo v ta namen:

56 bikov in dalo podpor v znesku 129.000; 45 merjascev in dalo podpor v znesku 27.000 K; 22 ovnov in dalo podpor v znesku 9200 K; 12 ovac; 36 petelinov in dalo podpor v znesku 3600 K in 12 kokoši. Skupaj se je porabilo 168.000 K.

To priskrbovanje plemenjakov se nadaljuje tudi v letošnjem letu.

Država je dodelila Kmetijski družbi znesek 100.000 K, ki se naj uporabi za dodelitev kmetijskih strojev po znižani ceni podružnicam in revnejšim kmetovalcem. Družba je nakupila en vagon Sackovih plugov in bran, ter jih oddala podružnicam in deloma tudi manj premožnim kmetovalcem s 25% popustom. Vsi ti plugi in brane so bile v kratkem času oddane, in je družba morala naročiti še drugi vagon tega blaga.

Poročilo tajništva se vzame na znanje.

G. Steblovnik predlaga, da se v vsaki odborovi seji poroča, kar se je storilo glede sklepov zadnje odborove seje. Predlog se sprejme.

Nadalje se pridružuje predlogu g. Černeta I., da se še enkrat vložijo prošnja za podporo živinorejcev, prizadetih po lauski suši, kakor je bilo sklenjeno pri zadnji odborovi seji. Vsi stanovi dobivajo zadosne podpore, samo za kmetovalca ni denarja. Predlog se sprejme.

G. Jan svetuje, da je potrebno vložiti prošnja za kredit po znižani obrestni meri onim revnim kmetovalcem, ki jih je

lanska suša obubožala. Za ta kredit se naj nemudoma vložijo prošnja na kmetijsko ministrstvo.

Pritožba glede premajhne oddaje plemenske živine ni upravičena, kajti dosedaj ni bilo mogoče uporabiti niti one pičle vsote, ki je bila v ta namen določena, ker se kmetovalci premalo brigajo, da bi držali plemenske bibe, še manj pa merjasce in ovce. Pa tudi umnih vzrejevalcev ni dovolj. V „Kmetovalcu“ je bilo o tem dovolj razglašeno. Pri nadaljnji razpravi o povzdigi živinoreje se sklone nabaviti originalne bibe, merjasce in ovce iz inozemstva v svrhu osveženja krvi.

Sprejme se predlog, da Kmetijska družba povabi oddelek za kmetijstvo Pokrajinske uprave za Slovenijo, da odpošlje k odborovim sejam svojega zastopnika.

Strokovno delovanje.

G. predsednik poroča, da so pri družbenem delovanju nastale razmere po izbruhu vojne še sedaj take, kakor si jih ne moremo želeči, in je skrajni čas, da Kmetijska družba prične svoje kmetijsko prosvetno delovanje, ki je prazaprav njen glavni namen in zaradi katerega je bila ustanovljena. Pri tem se gre v prvi vrsti za poživljenje delovanja pri družbeni cenitrali in v drugi vrsti pri družbenih podružnicah. Nekatere podružnice sicer prav pridno delujejo in so pripravile svojim udom že marsikatero korist, kakor n. pr.: Bled, Šiška, Št. Vid, Loške podružnice, Mokronog, Novo mesto, Mošnje in nekatere na Štajerskem: toda večina podružnic so preveč malomarne in se razen za pobiranje udnine niti ne zgamejo. Res je, da zavisi delovanje pri podružnicah skoraj vedno od načelnika ali kakega drugega udom. Takih delovnih sil je pa dandanes malo.

Za poživljenje prosvetnega delovanja ima Kmetijska družba pet glavnih sredstev, odnosno instrumentov:

1. Družbeno glasilo „Kmetovalec“, na katerega je obrniti vso pozornost, ker izkušnja uči, da se z njim največ doseže. Skrb za „Kmetovalca“ mora biti pri družbenem strokovnem delu na prvem mestu in mora iti predvsem drugim. Z ozirom na prilogo „Konjerejec“ bi bilo razmišljati, ali je potrebno, da se ga še nadalje izdaja ali ne, kajti z isto pravico bi zahtevale svojo prilogo tudi druge kmetijske panoge. Stroški za izdajo lista so pa ogromni.

2. Družbene podružnice dandanes splošno slabo delujejo, ker je malo požitvalnih ljudi, ki bi se zavzeli za delo pri teh združenjih. Spodbuda mora iti v prvi vrsti od centrale in potem od sosednjih podružnic. To je treba doseči potom ustanovitve krajevnih zvez podružnic, ki naj vplivajo na delovanje podružnic, posebno potom tekmovanja.

3. Izdajanje poljudnih strokovnih knjig kot nadaljevanje družbene kmetijske knjižnice, od katere je do pričetka vojne izšlo XV. zvezkov. Nujno bi bilo priporočiti izdajo kmetijskega koledarja v zvezi z vsemi potrebnimi strokovnimi tabelami in kot podlago za sestavo preprostega obratnega računa za kmečka posestva v svrhu napovedi dohodninskega davka.

4. Strokovna predavanja so najboljša sredstvo za širjenje kmetijske prosvete med narodom, kajti z živo besedo se mnogo več doseže, kakor s tiskano. Ker so pa dandanes kmetovalci napram tem zelo hladni, je potreba, da se jim ta naravnost vsilijo. Seveda je pri tem skrbeti tudi za kritje tozadevnih stroškov.

5. Blagovni promet je zelo važen činitelj, vendar je treba njegovo naravo za družbo prav umeti. Ta promet bodi družbi le sredstvo v dosego njenih namenov, nikakor pa ne nekaj takega, ki dela družbo kot trgovsko podjetje. Tozadevno naziranje, ki se je med vojno in še pozneje udomačilo, se mora zatreti.

Kmetijska družba je prosvetna organizacija in njen glavni namen bodi pospeševanje umnega in dobičkonosnega kmetijstva na preizkušeni znanstveni podlagi.

Iniciativa v to svrhu je naloga družbe in pri izpeljavi predlogov ima družba z vsemi silami sodelovati pri pomoči in v to svrhu pridobivati državne podpore.

Delo za pospeševanje umnega kmetijstva se mora vsaj na eni način in v oni meri vršiti kakor pred vojno ter je tozadevna, sedaj že izvožena pota popraviti in obnoviti.

V glavnih potezah semkaj spada:

1. Nasveti in navodila za umnejše obdelovanje zemlje.

2. Vpeljevanje v čim večji meri predvojnega in sedanjega boljšega kmetijskega orodja in strojev.

3. Vpeljava, odnosno obnovljena živa propaganda za umetna gnojila, katerih bistva in narava se je v zadnjih osmih letih zlasti pri kmetijskem naraščanju pozabila ali sploh ni bila poznana.

4. Dviganje rastlinske produkcije. Tozadevno se da brez razlike umetnosti še veliko doseči na kmetijskih posestvih, zaenkrat največ. Vse to delo se bo lahko naslonilo na naš rastlinogojški zavod v Prekmurju, ki bo še nekaj let potreboval, preden bo prišel s prvimi uspehi na dan. Posebno je pa upoštevati razmere v Sloveniji, ki so glede zemlje, podnebja, umnega obdelovanja in gnojenja silno različna, vsled česar se marsikateri uspeh državne semenske postaje ne bo dal brez nadaljnega povsod izkoristiti.

5. Pospeševanje živinoreje s poukom, s tiskom in poučnimi predavanji. Pri tem pa prihajajo v poštev posebno še sledeče točke:

a) Seganje po preizkušeno dobri plemenski živini.

b) Popravljanje hlevov.

c) Propagiranje umnega pašništva in snovanje pašniških zadrug.

d) Pospeševanje planšarstva.

e) Snovanje, poživljanje in sodelovanje živinorejskega in mlekarkega združništva.

Novi reči, s katerimi bi se bilo pečati, ki pred vojno sploh ali pa še dovolj niso bile znane in so se v zadnjem desetletju silno razvile, bi bile sledeče:

1. Postaviti praktično rastlinogojstvo in živinorejevanje na znanstveno podlago, ki je sedaj veljavna. — Silno važen je pouk o podedovanju, ki ga je popularizirati potom „Kmetovalca“, potnih predavanj in strokovnih spisov.

2. Prerod našega kmetijskega naraščaja in mlajših gospodarjev, ki veliko trpe vsled medvojnega psihoze. V to svrhu bi priporočal, da družba poprime iniciativo za ustanavljanje kmetijskih omladinskih klubov, po vzorcu izvidnikov (skavtov, eklerejev ali pfatpfinderjev), v katerih bi bilo organizirati mladino od 12. leta naprej na podlagi kristijanske morale in obenem z namenom pripravljati jo za bodoči poklic državljanov in kmetovalcev. Na podlagi te organizacije bi bilo odrasli kmetijski naraščaj organizirati v kmetijske klube po ameriškem vzorcu, seveda prirojenem za naše razmere. Tozadevne načrte sem že izdelal in bo poglobitna reč zunaj na deželi dobiti inteligentne sotrudnike, pri čemur nisem slep za težkoče, ki jih bo premagati, toda pri pospeševanju kmetijstva je uspeh enoletnega delovanja silno pičel, zato se ne sme obupati, kajti v teku večletne dobe pa vendarle vsak reč, ki je dobra, prodre.

To naj so poglobitne in glavne smernice bodočega delovanja naše Kmetijske družbe, katero delovanje je predvsem drugim na prvo mesto postaviti. Tu navedene smernice za pospeševanje kmetijstva potom naših družbe so le kratko začetne in prosim gg. odbornike o njih razpravljati ter ono, kar se sprejme, naročiti družbenemu tajniškemu osebju polagoma v življenje spraviti.

(Dalje prihodnjč.)

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto. Za inozemstvo 15 D. — Posamezna številka stane 50 para. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: inserat na pol strani 300 D, na 1/4 strani 150 D, na 1/8 strani 75 D, na 1/16 strani 50 D, na 1/32 strani 25 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 para, najmanj pa skupaj 5 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz •Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 3 Ljubljana, 15 februarja 1922. Letnik XXXIX.

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Semena:

Seme krmilne pese, pristno severo-nemško blago, rdečo in rumeno mamutovko ali ekedorfovko po 6 Din kg. Oberndorfer in Leutewitzer po 7 Din kg. Semensko peso je Kmetijska družba naročila naravnost od svetovnoznanega vzgojevalca Metteja iz Quedlinburga v Severni Nemčiji. Opozarjamo ude posebno na elitno vrsto (Schlossware) Oberndorfer in Leutewitzer, ki jo na podlagi večletnih poskusov kar najbolje priporočamo in ki so pod jamstvom novih nemških norm k zakonu o kontroli semena.

Semensko deteljo, iz severne nemške lucerne kakor tudi domačo, družba že sedaj oddaja svojim udom. Oddaja samo najskrbneje čiščeno seme, ki je preiskano po državnem preizkušališču v Ljubljani. Vreče po 100 kg so opremljene z izvirnimi plombami tega zavoda, pa tudi za nadrobne pošeljatve prevzame družba vsa jamstva glede čistosti in brezpredeničnosti. — Cene za semensko deteljo so naslednje:

domača detelja v celih vrečah po 100 kg	Din 30.— kg
„ „ v nadrobni oddaji	„ 32.— „
seme lucerne v celih vrečah po 100 kg	„ 28.— „
„ „ v nadrobni oddaji	„ 30.— „

Pri nadrobni oddaji se računi posebej še poština in vrečica ali zavitek. Udje naj z naročanjem ne odlašajo, ker utegne družbi pičila zaloga polti in pozneje navadno dobrega semena ni več po primernih cenah dobiti.

Semenska trava. Družba bo oddajala svojim udom dobre semenske trave iz Nemčije in Amerike. Sedaj se je družbi posrečilo nakupiti vagon semena deset raznih „atnih“ trav. Ta pošiljatev preko Hamburga dospe še pravocasnno do setve. Družba sprejema od udov prijave in bo naročitve točno izvršila, v kolikor bo omenjena množina pač zadoščala zahtevam.

V zalogi so naslednje vrste:

rumena detelja	10.—	Din za kg
bela detelja	20.—	„ „ „
brezpredenični mačji rep	14.—	„ „ „
pasja trava	20.—	„ „ „
angleška ljulika, 844	9.—	„ „ „
angleška ljulika, 843	12.—	„ „ „
laška ljulika	11.—	„ „ „
travniška mešanica	7.—	„ „ „
prvovrstna travniška mešanica	11.—	„ „ „

Cene za semena veljajo za odjem najmanje 5 kg in se ovojnina in poština posebe računata. Ovojnina se računa po lastni ceni ter se ne sprejme nazaj, poština znaša od zavitkov do 10 kg 10 dinarjev, od 10 do 15 kg 15 dinarjev, od 15 do 20 kg 20 dinarjev. Za povzetne zavitke je plačati, pri predaji razen pristojbin za zavitke še pristojbino za nakaznico. Radi visokih poštinih pristojbin priporočamo udom, da si semena prilično v Ljubljani osebno kupijo. Kdor tega ne more pa naj vsaj kupnino naprej vplača potom položnice 10712 na račun Kmetijske družbe pri poštnem ček. uradu, da si prihrani povzetnih pristojbin. Priračunati pa mora vselej k poštini še ovojnino 3 dinarjev od vsakih 5 kg poštnega ovoja.

Umetna gnojila:

Apneni dušik 2 19% dušika, z oljem prepariran, po 180 Din 100 kg, dobi se v vrečah po 75 kg.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosf. kisline po 170 Din 100 kilogramov z vrečami.

Kostna zdrobna moka z 5% dušika in 20% skupne fosforove kisline po 185 din sto kg.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po 140 dinarjev sto kilogramov.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforovi kisline po 140 din. sto kg.

Krmila:

Ogrščine cele tropine (rapsve tropine) po 2·10 Din brez vreč. Te tropine v kolačih imajo enako redilno vrednost kakor lanene tropine. Zmlete ogrščine tropine se tudi dobijo in stanejo 2·20 Din za kilogram.

Otrobi in žitna moka za krmiljenje. Družba je prejela iz Bačke dobre pšenične otrobe, ki jim je cena 1·90 Din za en kilogram franko Ljubljana z vrečami vred. Tudi par vagonov žitne moke za krmo iz Bačke je došlo, ki stane 2·30 Din za 1 kg franko Ljubljana z vrečami vred. Vreče po 60 kg. Priporočamo udom nakup, ker je zaloga pičila.

Poklajno apno vsebuje 38% fosforove kisline od koje je 80% raztopljive, je zopet v zalogi. Tega prvovrstnega krmilnega apna iz kosti pri nas dolgo let ni bilo dobiti, dočim so udje močno zanj povpraševali. Cena poklajnemu apnu je v izvornih vrečah, težkih 80 kg po 5 Din kilogram, v manjših množinah pa 5:50 Din kilogram. Za manjše pošiljatev na zunan se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 10 Din za poštino, zavoj, vozni list itd. Manj kakor 10 kg se ne razpošilja. Opozorjamo, da je poklajno apno nujno potreben dodatek h krmi, ker krmila nimajo dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da precipitiranega poklajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi in dragimi redilnimi štipami za živino.

Ribja moka. Kmetijska družba bo imela kmalu v zalogi priljubljeno ribjo moko, ki je izborno močno krmilo za prasiče in perutnino in ki jo je oddala družba med vojno vsako leto svojim udom mnogo vagonov. Pri ribji moki, ki naj bo primerna za krmiljenje, je najvažnejše, da zanesljivo nima v sebi preveč toliščobe in tudi ne preveč soli. Taka ribja moka vsebuje 50—60% beljakovin, 20—30% fosforokislega apna, le 1 do 2% toliščobe in največ 3% soli. Povprečno vsebuje norveška ribja moka le po 2 odstotka soli, je torej absolutno nevna na soli, kar je zlasti važno pri reji mladih prasičev, ki je sol zanje zelo kvarna. Cena ribji moki bo pri odjemu 100 kg v originalni vreči 8 Din za kilogram, na drobna 8·50 Din za kilogram. Opozorjamo na strokovni spis glede uporabe in učinka ribje moke, ki je izšel kot št. 41. Gospodarskih navodil.

Riževi otrobi, vsebuječi 17% beljakovin in maščobe, tedaj enakovredne pšeničnim otrobom po 1·90 Din za 1 kg z vrečami.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Antiklor (gl. salojidin).

Bakrena pasta (Bosna pasta) 3·50 Din za kg v čebrih po 50 in 100 kg. Čebri se ne računijo posebej. Najboljši strokovnjaki priporočajo nakup tega najučinkovitejšega in lahko vporabljenega sredstva proti peronospori ali paležu na trti. (Glej inserat).

Drevesne škropilnice za prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zopern okus ali duh, bodisi po gnilobi; plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane 30 Din kilogram, poština in ovoj posebej.

Gumijevi trakovi, najmočnejši od tvrdke Pirelli, Milano, za vezanje trt po 100 Din kg.

Gumijeve cevi $1\frac{1}{2}$ mm in $1\frac{7}{16}$ mm po 15 Din meter.

Gumijeve plošče (sklopke) za trtne škropilnice po Din 7·50 komad.

Modra galica je razprodana.

Natrijev tiosulfat (gl. salojidin).

Petrolfenol, sredstvo zoper krvavo uš, po 12·50 Din 1 kg v posodi kupca.

Raiija, majunga extrissima, po 9·50 Din kilogram.

Salojidin, (antiklor, natr. tiosulfat) preskušeno sredstvo zoper oidij, trtno plesnobo, po 7 Din za 1 kg.

Škropilnice (bakrene) za trte so zopet v zalogi. Cena za komad 400 Din.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi. Cena zaklopnic po 5 kg 35 Din brez poštine.

Žveplenokislo glino namesto galjuna, kot dodatek galjenu škropivu, ima Kmetijska družba v zalogi ter jo oddaja po 1 Din kilogram. Izkušnje so pokazale, da lahko z dobrim uspehom za učinkovitost primešamo galici polovico žveplenokisla glin in si na ta način prihranimo polovico drage galice. Namesto treh ali dveh kil vzamemo na sto litrov vode le poldrugo ali eno kilo galice in ravnotoliko glin, apna pa kakor navadno, uspeh bo gotovo popolnoma isti, kakor ob polni množini galice. Vporabo glin priporočamo zaradi tega, ker delne odpere ce. Vporabo glin priporočamo zaradi tega, ker dež ne odpere te brozge raz listje in trte tako hitro kakor navadno brozgo.

Žveplene ploščice ali žvepleni nabiček na jutli za žvepljanje sodov, najboljše, brez arzena po 7 Din kilogram, na azbestu po 11 Din kilogram.

Želatna zi čiščenja vina po 45 Din kilogram.

Žveplalniki, ročni po 70— Din za komad.

Žveplo, dvojno rafinirano, superventilirano, 85—95 Chan- cel, 90/100% finosti, v vrečah po 50 kg po Din 4—, manjše množine po Din 4·50 za kg.

Razne kmetijske potrebščine:

Antiavit v varstvo setev pšenice, turšice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kakošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnicah po 1 kilogram za 45 Din, pol kilograma za 25 Din, četrt kilograma za 15 Din, osminko kilograma za 10 Din, 50 gramov za 6·25 Din.

Modra galica je sedaj razposlana na vse podružnice, ki so se v smislu tozadevne objave v „Kmetovalcu“ z dne 30. oktobra l.l. pravočasno t.j. do 10. decembra zglasile. Tudi nekatere zakesnele prijave je Kmetijska družba izjemoma še vpoštevala, dasi je tržna cena med tem znatno poskočila. — Druge prijave je morala Kmetijska družba tudi še mnogo izpod dnevnih cen izvršiti. V glavnem so torej letos slovenski vinogradniki povsodi, kjerkoli podružnice pravilno delujejo in koder se objave v družbenem glasilu s primerno pazljivostjo čitajo, preskrbljeni s galico po 5·50 Din to je po cent, ki je dotlej nižja od splošno veljavne cene. Kmetijska družba s ponosom je konstatira suho dejstvo, da je s pravočasno nabavo modre galice letos prihranila slovenskim vinogradnikom nad tri milijone kron. V očigled sedanje visoke cene (8·50 do 8·75 Din kg) pa priporoča družba ne le zamudnikom temveč tudi onim, ki imajo galico cen v rokah, naj se v obilnejši meri poslužijo pri letošnjih škropljenjih bakrene paste „Bosna“. Z galico je treba varčiti in „Bosnapasta“ je zanjo nadomestilo, ki mu strokovnjaki in izkušeni vinogradniki na podlagi večletne uporabe pripisujejo polno enakovrednost. Glive peronospore uničuje baker, ki se v dokajšnji meri nahaja v modri (ali bakreni) galici, a tudi „Bosnapasta“ je sredstvo, ki vsebuje po natančni kemični analizi nad 15 odstotkov bakra, kar v svrhu zatiranja peronospore popolnoma zadostuje. Vrhutega pa je pripravljene škropiva z „Bosnapasto“ dokaj enostavnje nego ono z galicno-apneno brozgo; poslednjo je treba čimprej porabiti, ker sicer ne učinkuje, dočim je škropivo iz paste „Bosna“ porabno in učinkovito tudi še po tednih. Tako ima vporabljanje bakrene paste gotove prednosti, ki to sredstvo kar najbolje priporočajo. Tudi vinogradnik, ki nima prav nobene modre galice, bo letos svoje trte lahko obvaroval pred peronosporo, če kupi pasto „Bosna“. Vsakemu vinogradniku pošlje družba na zahtevo brezplačno navodilo glede uporabe tega sredstva, ki se dobi pri družbi v lesenih čebrih po 50 in 100 kg po 3·50 Din kilogram. Na podlagi prepričevalnih, dobro uspešnih poskusov z pasto „Bosna“ si prizadeva Kmetijska družba že več let, da bi vinogradnike odvrnila od kupovanja drage galice. To prizadevanje pa z ozirom na močno vkoreninjeno konzervativizem, ki ga družba nikakor na splošno ne obsoja, doslej ni imelo zaželjenega uspeha in zato mora družba pač računati z razmerami: z oddajanjem modre galice ne more kratkoma in popolnoma prenehati, čeprav smatra pasto „Bosna“ za enako učinkujoče a cenejše sredstvo. Letos pa bi sigurno tekem škroplne dobe še mnogim vinogradnikom pričelo zmanjkati modre galice in tedaj si bodo vsaj gotovo dobro premislili, predno si jo po sedanjih gorostasnih cenah kupijo. Marsikdo bo tedaj rad segel po pasti „Bosna“ in ne bo mu žal. Tvorniška cena za to sredstvo je 6·50 Din do 7 Din kg, Kmetijska družba pa ima zaenkrat še toliko paste „Bosna“ po gori označenih nizki cenli na zalogi, da upa zno izhajati za vsa letošnja poraba v Sloveniji. Večjim podružnicam pošlje družba na željo gotovo množino tudi v komisijsko zalogo.

Pred ogledalom more vsakdo vsaki dan opažati kako se lepše in mlajše izgleda, ako se uporablja lekarnarja Fellerova že čez 25 let priljubljena in priznana sredstva za lepoto: Fellerova „Elsa“ pomada za lice, Fellerova „Elsa“ Tanochina pomada za rast las (2 lončka ene vrste teh pomad skupaj z poštnino 52 kron) Fellerova „Elsa“-liljno mlečno milo, najboljše „milo lepote“ 4 kosi poštnine prosto 98 kron. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsa trg št. 333. Hrvaško.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je narobljati pol dinarja v denarju ali znakmah najmanj na skupaj Din. 5.— sicer se naznanila ne objavilo.

Upravništvo ne prevzame posredovanja.

Milnske kamne,

sekane iz najboljših bele, ostre skale, trde in srednje od 40 do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelujem zopet in prodajam po najnižjih cenah s pismeno garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek, Sv. Jurij ob južni železnici pri Celju.

Priporočila se tvrdka

Josip Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7. Edina tovarniška zaloga najboljših šivalnih strojev za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam se dobijo vsi posamezni deli za šivalne stroje in kolosa, potrebščine za gospodinjstvo, krojače, čevljarje in sedlarje.

Ponudite vse porabne zlate

predmete, verižice, prstane, obeske, zaplestnice, uhane itd. — kateri predmeti vam ležijo doma in jih ne nosite. — tvrdki F. Čuden, trgovina ur. in srebrnine, Ljubljana, Prešernova ul. 1.

Pohišstvo

za vse sloje dovršeno, trpežno in ceno kakor tudi vse vrste tapetiških del priporočata BRATA SEVER, Ljubljana, Gosposvetska c. 13. (Kolizej).

Ambrož & Groščičar,

strugarska in strojno ključavnčarska delavnica. Trnovski pristan št. 32, Ljubljana. Prevzema vsakovrstna popravila kakor tudi delno nova naročila in sicer: poljedelske stroje, mlino itd. ter vsa v to svrhu spadajoča dela. Vsa naročila izvršimo solidno in točno.

Kupujemo suhe gobe,

priporočamo pa vse vrste semenj za poletje in jesen! SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica števil. 15.

Prodaj

brulovo in tepkovo žganje. Cena po dogovoru. Kupim dobrega konja brez napak. Franc Bezjak, Preska, pošta Medvode.

Kostanjev les

prosto vagon in večje množine v gozdu kupi I. Pogačnik, Ljubljana, Dalmatinova ul. 1./I. Posredovalci se dobro plačajo.

Kočija (Landauer)

na prodaj. Ogleda in poizve se Podvinom, pošta Mošnje.

Vse poljedelske stroje

najboljše kakovosti prodaja „Agraria“, Dunaj 6. Reche Wienzeile I. Zastopnik H. Bien, Gut Braslovce, Braslovce.

Ženitna ponudba!

Mladenič prikupljive zunanosti s premoženjem nad 500.000 K, se želi priženiti k deklici ali vdovi, ki bi imela posestvo, mlin ali kako drugo podjetje. Le resne ponudbe na upravo „Kmetovalca“.

Nakupimo več bukavih drv, takoj ali spom. vagonov suhih bukavih drv. Ponudbe z navedbo cene poslati Kmetijski družbi v Ljubljani.

Kupujem ržene rožičke,

sušene gobe, lipov cvet i drugo lekovito bilje. —

Nudim najboljše semenje

za vrt i za nivo. Trgovina semenja Tima Vladislavjevič, Beograd.

Jabolk namiznih

par sto kilogramov je naprodaj pri I. Kremenšek, Laze št. 7., p. Planina pri Rakeku. Cene po dogovoru.

Ženitna ponudba!

Samski posestnik z lepo kmetijo, 33 let star, izobrazben, vzoren gospodar se želi v svrhu ženitve seznaniti s poštenim, delavnim, v gospodinjstvu izkušenim kmetijskim dekletom v starosti 28 do 34 let s primerno doo. Le resne ponudbe s sliko na naslov: „Srečna bodočnost št. 89.887, poštno ležeče, Ptuj.“ — Tajnost strogo zadržana.

Hlude in trame vsako množino kupi Lesna družba Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. (pred sodnijo).

Naučnika

kateri ima veselje za vrtnarstvo išče se. Objašnjenje daje Ribogojstvo Zdenčina kraj Zagreba.

Prodaja kmetijskih strojev.

Kmetijska šola na Grmu pri Novemestu prodava pondeljek dne 6. marca ob 10. uri dopoldne na javni dražbi nekaj starih kmetijskih strojev, plugov, bran in železja.

Vitelj (gepelj)

z mlatnico ali brez nje, kupi Ig. Omahen, Bela cerkev, Dolenjsko.

Sena,

nekaj vagonov sladkega, gorskega, vezanega prodaja Ludovik Modic, Bloška Polica pri Rakeku.

Prodaj

2 leti starega junca, samca. Cene po dogovoru. Miha Smalčič, Kapele, pošta Brežice.

Psica,

4 leta stara, huda, dobra na verigi, je za prodaj pri Alojziju Pečnik, Stožice 32, Ježica.

Kočija

dvovpredna je na prodaj pri Salezijancih na Radni pri Sevnici. Cena nizka.

Zamenjam

400 kg ajdovih plev za deteljo ali seno, eventualno za primerno množino. Aibin Komar, Vižmarje štev. 33, pošta št. Vid pri Ljubljani.

Prodaj

30 mernikov, ajdovih plev po K 8.— za mernik. Zgornja Sišta št. 32, pošta Ljubljana 7.

Koranit

asbestni škrljavec, najboljšo sredstvo sedanjosti za pokrivanje streh in obloženje zidov. Tovarna v Karlovcu (Hrvatska).

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Fran Hočevar,

Moste, p. Žirovnica (Gorenjsko).

Stavbeniki, podjetniki, pokrivači in vsi, ki hočete imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežju, toči, snegu, požaru in viharju, zahtevajte oferte.

Najstarejša hranilnica v Sloveniji.

KRANJSKA HRANILNICA V LJUBLJANI

ustanovljena leta 1820.

sprejema hranilne vloge proti

3% obrestovanju.

S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo in starostna hranilnica za posle in delavce.

Hranilnica je sirotinskovarna in lo nadzoruje deželna vlada za Slovenijo.

Rezervni zakladi znašajo približno

8 milijonov kron.

Čisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za okrepitev rezervnih skladov, po pravih določilih v pospeševanje obč. koristnih naprav in podjetij na Kranjskem. Za te svrhe se je doslej darovalo 8.698.000 kron.

Pismene pošiljave je nasloviti na Kranjsko hranilnico v Ljubljani, Knaflijeva ulica št. 9.

Repo in korenje

zamenjam za seno, eventualno tudi prodam. Franc Borlič, posestnik, Zapuže 3, pošta št. Vid pri Ljubljani.

Vinogradniki pozor!

Na suho cepilene trte so na prodaj in sicer najbolj rodovitne vrste. V zalori je tudi več tisoč necepljenih vkoreninjenih trt šmarnc, ki zelo bogato rodijo. Ni treba škropiti in žveplati. Vino je posebno močno in okusno. Vsak naj si čimprej naroči trte, ker je zaloga malhna in bo vladalo pomanjkanje. Vsak naročnik naj pošlje za odgovor kuverto in znakmo. Cena trtam po dogovoru. Isti kupi tudi Portalis ključke ter prosi za ponudbe. Franc Slodnjak, trtničar, Sv. Lovrenc v Slov. gorah, pošta Juršinci pri Ptuj, Slovenija.

Pripoznano najboljšo 20

mlinske kamne

kakor tudi kamne za ročne mlino in viteljne izdeluje in razpošilja v vseh velikostih

Franc Zdolšek

posestnik in izdelovatelj mlin. kamnov Št Jurij ob južni železnici (Slovenija).

Cene zmerne!
Točna postrežba!

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje „Kmetovalca“! Stremite za tem, da se ga lahko čita v vseh gostilnah in javnih prostorih. 30.000 nas je že v Kmetijski družbi, pa bi nas bilo lahko še enkrat več. Čim več nas bo, več bomo dosegli!

Zaloga

kmetijskega orodja

tovarne

Rud. Sack

Leipzig-Plagwitz

pri Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

Onim, ki ljubijo napredek!

Stoterokrat poplačan trud!

Opozarjamo kmetovalce na zelo dobro in lahko vporabljivo

GALIČNO PASTO „BOSNA“

ki je najbolj pripravno in po strokovnih izkušnjah najučinkovitejše sredstvo zoper peronosporo in druge rastlinske bolezni. Vporablja se lahko tudi mesto galice za škropljenje krompirja. Dobi se v čebrih po 25, 50 in 100 kg pri Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Fellerjev „ELSAFLUID“

kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičnega, čistega in osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kot blago delujoče in zelo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in bolje delujoč nego francosko žganje in najboljšo sredstvo te vrste. Tisoče priznanj! Z zavitkom in s poštino za vsakega: dvojnate ali 1 specijalna steklenica 48 K.

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 špec. steklenice . 168 K
24 dvojn. ali 8 špec. steklenice . 280 „
36 dvojn. ali 12 špec. steklenice . 394 „
poštine prosto na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi popust v naravi.

Razno: Elsa obliži za kurja očesa 5 K in 7:50 K; Elsa mentolni klinčiči 12 K; Elsa posinjalni prašek 11 K; pravo Elsa ribje olje 85 K; Elsa voda za usta 36 K; Elsa kolonska voda 41 K; Elsa šumski miris 41 K; glicerini 6 in 30 K; Lysol, Lysiform 30 K; kineški čaj; Elsa mrčesni prašek 15 K; strup za podgane in miši po 8 in 12 K.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsatrg št. 333 (Hrvaško).

Sodi

za vino, žganje, olje, mast, med petrolej

za transport in shrambo ima vedno v zalogi vsako množino

Franjo Repič
sodarski mojster
Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemajo se v te stroko spadajoča popravila.

Solidno delo!
Cene zmerno! Točna postrežba!

Iv. Jax in sin

Ljubljana.

Gospodstva cesta
šivani stroji in stroji za pletenje

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vezanje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „ADLER“

Cen'ki zastoj in franko

Kolesa iz prvih tovarn:

DÜRCKO P. STYRIA. WAPPENRAD.

Vinometre „Bernadot“ — Asbeste bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tannin — Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Lepota

kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las se more doseči samo z razumnim negovanjem lepote. — Lekarnarju Fellerju je dospeljo na tisoče priznalnih pisem iz vseh strani sveta!

„ELSA“ lilično mlečno milo najboljšo blago, najfinejšo „milo lepote“; 4 kosi z zavitkom in s poštino 98 K.

„ELSA“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solčne pege, zajedance, nabore itd., naredi kožo mehko, rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka

z zavitkom in poštino 52 kron.

„ELSA“ tanočina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd. 2 porcelanasta lončka z zavitkom in poštino 52 K.

Prodajalci, kateri naročijo najmanj 12 kosov od posameznih predmetov, dobijo popust v naravi.

Razno: Lilično mleko 15 K; hrkomaz 8 K; najfinejši Heza puder dria Klagerla v velikih originalnih škatljah 30 K; najfinejši Heza zobni prašek v patentiranih škatljah 30 K; puder za gospe v vrečicah 5 K; zobni prašek v škatljah 7 K; v vrečicah 5 K; Sachet-dišava za perilo 8 K; Schampoon za lase 5 K; rumenilo 12 listikov 24 K; najfinejši parfem po 40 in 50 K močna voda za lase 58 K. Pri teh predmetih se računajo zavitek in poština posebel.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsatrg št. 333, (Hrvaško).

Platin, zlato in srebro

kupuje tvrdka

I. AVGUSTIN

Dunajska c. 36

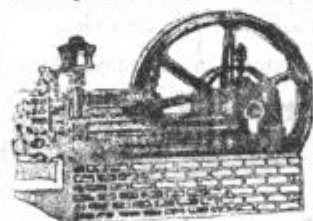
Ivan Komatič

prodajalec strojev
v Ljubljani, Gradšče
št. 11, prtiličje,
priporoča kot dolgo-
letni zastopnik znane,
dobre

kmetijske stroje
(slamoreznice, mlatilnice, gepelne, slamo-
rezne nože) i. dr.
Tudi imam v zalogi v
Mariboru brzopajalnik
vseh velikosti od 60 l
dalje, s pocinkanim
parnim sodom.
Gepelne in mlatilnice
se pri oddaji po dozo-
vornu tudi postavlja
(montira).

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev.

iz najslavitejših tovarn.
Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic „Welsla“.

Kmetijska družba

ZA SLOVENIJO

je izdala in prodaja naslednje knjige:

Zvezek	Cena K
2. Fr. Štupar: Apno v kmetijstvu	1.20
3. Fr. Štupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	1.—
5. M. Kostanjevec: O užitnini od vina in mesa	6.—
8. Boh. Skalický: Siljenje ali káljenje ameriških ključev	1.20
10. B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	2.80
12. Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozdja ter vzgoja trti na špallru. (B. Skalický)	2.—
13. O sestavljanju in setvi travnih mešanic. (Weinzierl-Turk)	4.—
15. Steuert - annik: Soseđa Razumnika konjereja	4.—
Živnozdr. Lovro Teplina: Podkovstvo, pouk kovačem in konjerejem	45.—

Kmetska posojilnica

ljubljanske okolice ■ v LJUBLJANI ■

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po **3%** (1)

br. z vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dojava.

Stanje hranilnih vlog nad 115,000.000 krom.

Stanje rezervnih zakladov 1,200.000 krom.